

DOMOVINA

Upravništvo „Domovine“ v Ljubljani, Knaflava ulica 5

Uredništvo „Domovine“, Knaflava ulica 5/II., telefon 3122 do 3126

Izhaja vsak četrtek

Naročnina za tuzemstvo: četrtletno 9 Din, polletno 18 Din, celoletno 36 Din; za inozemstvo razen Amerike: četrtletno 12 Din, polletno 24 Din, celoletno 48 Din. Amerika letno 1 dolar. — Račun poštne braunlice, podružnice v Ljubljani, št. 10.711.

Hišne številke

Občni zbori so važni mejniki v društvenem življenju, saj polagajo na njih odborniki javno račun o delu v preteklem letu in sklepajo člani o delu za bodočnost. Poleti se je vršil v Ljubljani občni zbor Združenja agronomov za našo banovino. Nihče ni pisal o njem, kakor da ga sploh ni bilo. Združenje ima zares le 30 članov in bi se potem komu celo smešno zdelo, da sploh tratimo papir za takšno figo. Vendar ni tako!

Agronomi so kmetijski strokovnjaki, ki so dovršili visoke šole za poljedelstvo in so danes nastavljeni od države kot učitelji na kmetijskih šolah, upravitelji državnih vzornih posestev in strokovni uradniki kmetijskih oddelkov pri banskih upravah. Agronomi torej niso nič manj kakor najvišji strokovni činitelji ki imajo na skrbi ves napredek kmetijstva in grede skozi njihove roke vsi važni zakoni in ukrepi države v korist ali v škodo našega kmetijstva. Tedaj je jasno, da je občni zbor takšnega združenja zelo važna javna zadeva, preko katere ne moremo iti z molkom.

O čem je pa šel pomenek pionirjev našega kmetijstva, ste radovedni. Poleg navadnih društvenih drobnarij je razpravljal ta občni zbor o treh važnih zakonskih osnutkih in sicer o novem združnem zakonu, zakonu o kmetijskih zbornicah, zakonu o organizaciji vinarstva in sadjarstva in o preosnovanju kmetijske pospeševalne službe. Važni zakonski osnutki so to, ki bodo leta usmerjali usodo našega kmetijstva in se bomo zato še podrobneje pečali z njimi.

Danes se bomo pomudili pri naravnost obupni ugotovitvi teh strokovnjakov na občnem zboru. Soglasno so namreč dognali, da je njihovo delo brez smisla in ne more roditi sadu, ker ne poznajo ustroja naših kmetij in so vse statistike našega kmetijstva lažne in jim pravijo strokovnjaki »hišne številke« (izmišljeni podatki). V 18. letu obstoja naše kmetijske države so priznali vodilni strokovnjaki z nasmeškom, da še ne poznajo osnov za svoje udejstvovanje in da je treba tukaj iskati vzrokov za neuspešnost njihovega dela. Edina tolažba jim je ostala, da je bilo prav tako že pred vojno in je pri tem ostalo do danes. Ves svet okoli nas teče s časom in napredkom, pionirji našega kmetijstva pa se tolažijo z bremenom slabe dediščine.

Zalostna resnica je, da so vse kmetijske statistike pri nas lažne, še bolj žalostno pa je dejstvo, da se trati s temi izmišljotinami papir in se pišejo knjige in dajejo nasveti za bodoče delo prav iz teh števil, za katere vemo vsi, da ne držijo. Tako smo n. pr. čitali v nedavno izišli Priolovi knjižici »Več koščičastega in lupinastega sadja« tole: »Leta 1929. smo imeli v naši banovini 1.295.908 rodni čespljevih dreves, leta 1931. 897.165, leta 1933. pa že samo 867.047 rodni čespljevih dreves. Iz tega sledi, da se je zmanjšalo število rodnega drevja v zadnjih petih letih za 428.861, t. j. približno za eno tretjino. Ako bo šlo tako naprej, bomo v 10 do 15 letih brez

čespljev in bomo morali tudi to sadje uvažati v našo banovino.« Vsa čast g. Priolu kot strokovnjaku, toda nihče ne sme delati takšnih sklepov iz lažne statistike. Niti kmet sam ne ve, koliko čespljevih dreves ali grmov ima, kako bo vedel to strokovnjak v mestu.

Odkod pa so potem te uradne statistične številke? Strokovnjak za te zadeve dr. Jože Lavrič piše o tem v svoji nedavno izišli knjižici »Organizacija statistike v Jugoslaviji« takole: »Izsledki kmetijske statistike se ne smatrajo za zadovoljive, tudi v naši banovini ne. Vzrok za dravsko banovino leži oziroma je ležal v veliki meri v tem, da smo imeli majhne preprosto vodene občine, ki nikakor niso mogle vršiti teh nalog. Vsa statistika se smatra kot nekaka šikana (sitnarjenje) in se ne jemlje resno. Pa tudi, če bi se jemala, se skoraj ne bi mogla voditi bolje, ker ni na razpolago urejenega občinskega urada z izvežbanim osebjem. Občinski tajniki, ali, kjer še teh ni bilo, župani so prepisovali iz leta v leto številke, do katerih so kdaj slučajno prišli. Ves material, ki pride od občin do sreskih kmetijskih referentov, dela že na prvi hip vtis nečesa slučajnega, neurejenega. Pri mnogih se vidi, da se niso niti na jasnem glede površine občine niti glede površinskih meril itd. (To je mnenje pretežne večine sreskih kmetijskih referentov.) Sreski kmetijski referent uredi ta material kolikor more, da se podatki vsaj v glavnem ujema s celotno površino sreza itd. Vendar tudi najskrbnejši sreski kmetijski referent ne more samo po

svojem občutju priti do pravih dognanj, ampak more kvečjemu več ali manj posrečeno ceniti. Po mnenju nekaterih sreskih kmetijskih referentov bi ne bili prav nič izključeni presenetljivi izsledki o stanju našega kmetijstva, če bi se statistika temeljito spremenila.«

Kako pa najdemo izhod iz tega smešnega in res nevzdržnega stanja? Dr. Lavrič smatra, da je s komasacijo občin in organizacijo njihovih uradov podan temelj za reorganizacijo in izboljšanje te statistike pri nas. Po našem mnenju je to povsem pogrešno, saj je bil že v malih občinah občinski tajnik preobremenjen in ni mogel pri najboljši volji izvesti takih stvari, ki zahtevajo mnogo časa in dejanskega dela na samem terenu, v večjih občinah bo mogel to še manj. Tukaj ne gre toliko za čitanje mape kakor za dejansko poznanje posameznih njiv in drugih parcel, katerih statistiko hočemo pravilno izvesti. To more izvesti le tisti, ki živi stalno v vasi in mu je znan ustroj poedinih gospodarstev. Zato moramo za bodoče, če hočemo sploh kdaj priti do pravilne kmetijske statistike, poveriti vaško upravo (sofesko), da ona najde primerne človeka, ki bi imel dovolj znanja in veselja, da bi popisal vsako leto količino posejane in zasajene površine v njegovi vasi. V naših vaseh ne bo težko najti sposobnih delavoljnih ljudi. Seveda jih je treba za njihovo delo primerno nagraditi, zavedajoč se, da bodo ti izdatki koristno naloženi za naše kmetijstvo in vse naše gospodarstvo. Tako bomo mogli ceniti letino v naprej, ne pa nazaj, ako smo to doslej počeli v veliko škodo vsega našega narodnega gospodarstva.

Za končno ureditev kmečkih dolgov

V zadnjem »Kmetovalcu« razpravlja gosp. Štefan Sušec o tem najvažnejšem vprašanju in izvaja med drugim:

Kot mora leži nad našo državo težavno vprašanje kmetijskih dolgov, ki tvori jedro naših celokupnih gospodarskih problemov. To vprašanje rešujejo naše vlade že izza leta 1932 dalje.

Dasiravno so bile že ponovno izdane zakonske uredbe, ki naj bi dokončno rešil eto vprašanje, vendar nikdar ni prišlo dejansko do končne rešitve in to z razloga, ker so bile uredbe izdane na nezdravi osnovni bazi, ki ni mogla ustvariti možnosti, da bi se kmetje s svojo pridnostjo, delavnostjo in skromnostjo mogli v doglednem času rešiti svojih, v rednem kmetijskem gospodarstvu nastalih dolgov.

Dosedanje uredbe so bile, kakor kažejo vsi znaki, izdane pri vse premalo preudarnem postopku, zaradi česar niso mogli dovesti do nikakega uspeha. Saj so se kar tja v en dan kratkoročni dolgovi izpremenili v dolgoročne, odplačilni obroki in obresti pa so bili določeni v iznosih, ki jih kmet pri današnjih gospodarskih razmerah kratkomalo ne zmore. Vsled nezmožnosti kmetov do dejanske izvedbe izdanih uredb, so se morala njih do-

ločila ponovno izpreminjati in slednjič se je moralo izvajanje uredbe celo odložiti do 1. septembra t. l. z namero, da vlada med tem časom to vprašanje ponovno temeljito prouči in ga na novi podlagi dokončno reši. Že ta ukrep dovoljno dokazuje, da so bile vse dosedanje uredbe izdane po le premalo temeljitom preudarku merodajnih vladnih organov.

Sedanja vlada, ki je ob svojem nastopu pred 2 mesecema prevzela tudi to težavno nalogo, se je takoj resno poprijela tega dela, a ga do danega roka — do 1. septembra t. l. — ni mogla dovršiti. Zato je morala svoj čas določeni moratorijski rok vplačil po uredbi o zaščiti kmetov odložiti do 1. septembra 1935 na 1. oktober 1935 v namen, da med tem časom dokončno uredi to vprašanje.

Pri rešitvi vprašanja kmetijskih dolgov mora kraljevska vlada imeti posebno pred očmi, da pri današnjem svetovnem položaju mednarodne trgovine ni računati z znatnim povišanjem cen kmetijskih proizvodov. Cene naših kmetijskih pridelkov se sicer lahko nekoliko dvignejo z ureditvijo našega domačega trga, a ta porast cen ne bo mogel dvigniti splošne kmetijske plačilne zmožnosti, ki je že padla pod ničlo. S tem plačilnim sta-

njem mora vlada računati, ako noče, da bi bila tudi njena uredba polovičarska.

Vodilna načela, ki naj bodo po našem mnenju za dokončno rešitev kmetijskih dolgov merodajna, si dovoljujemo navesti v kratkih potezah v sledečih točkah:

1. Kmetijski dolgovi naj se spremenijo v dolgoročne dolgove, za katere naj izda država ali kaka privilegirana denarna ustanova (agrarna banka) agrarne založnice z obrestno mero 2% in z amortizacijskim rokom najmanj 30 let. S temi agrarnimi založnicami naj se odplačajo vsi upniki zaščitenih kmetov.

2. Dolgovi prezadolženih kmetov, to je kmetov, katerih intabulirani dolgovi so večji, kakor znaša današnja vrednost njih posestev, naj se zaenkrat izločijo iz konvertiranja.

3. Za prezadolžene kmete naj se uvede zasilna poravnava podobno postopku, kakor je predviden za plačila nezmožne trogve v izvenkonkurznem postopku.

3. Za izvedbo konvertiranja in zasilne po-

ravnave naj se pri sreskih sodiščih ustanovijo posebni sodni kolegiji, sestavljeni iz sodnikov in laikov.

4. Privilegirani denarni zavodi se naj obvežejo, da morajo sprejemati agrarne založnice v določeni odstotni vrednosti.

5. Država pobira skozi vso amortizacijsko dobo plačila (anuitete) za konvertirane dolgove od lastnikov kmetijskih posestev na ta način, kakor pobira neposredne davke letno v 4 obrokih. Te v naprej določene letne anuitete se zemljiško-knjižno vežejo na kmetijske parcele in uživajo vse pravice neposrednih davkov.

6. Upoštevalo naj se izkušnje, ki so se pridobile povodom razbremenitve naših posestev l. 1848.

Le tedaj, ako bo kraljevska vlada upoštevala tu navedena načela, bo končno večajno rešila vprašanja kmečkih dolgov, sicer pa bo njena rešitev prej ali slej morala deliti usodo uredb prejšnjih režimov.

Izkoriščevalci kmetstva

V starih časih, ko še ni bilo v vsakem mestu ducata bank in v vsaki vasi posojilnice, je imel neki kmet v mestu gosposkega upnika. Na jesen je s težavo spravil kmet skupaj letni delež za upnika, samemu pa ni ostalo niti beliča za pokrepčilo po dolgi poti.

Upnik je prav tedaj, ko ga je obiskal kmet, sedel z ženo pri kosilu. Kmetu je krulil želo-dec, ko je požiral redke sline ob pogledu na namizne dobrote. Kar tako iz dolgočasia in ker je že takšna navada, je prekinil molk upnik:

»Kaj je pa kaj novega pri vas?«

»Delo, skrbi, križi in težave.« je potožil kmet. »Kadar je kaj dobrega, pride pa v toliki meri, da je v nadlego.«

»Kako to?« sta obstala upnik in njegova žena sredi kosila in se oba zavzela.

»Eh, tako!« je odvrnil kmet. »Sosedova

prasica je imela prejšnji teden kar trinajst mladih.«

»Kaj pa počne trinajsto revše?« je s sočutjem vzdihnila žena, ki je sam Bog ve odkod vedela, da ima prasica le dvanajst siskov.

»Kakor jaz sedaj stojim pri strani in gleda, kako drugi jedo.« se je namuznil kmet. Sram je postalo upnika, pa je velel prinesiti tudi za kmeta krožnik in je dal tudi kmetu od svojega obilnega kosila.

Hudo stara je že ta zgodba, vendar je večno nova, saj se ponavlja vsak dan. Zlasti današnji položaj našega kmeta je tak, da stoji že dolgih deset let ob strani in nima kljub obilnemu delu denarja niti za najnujnejše življenjske potrebe. Da celo strada on, ki je rednik in steber naše države. Drugim stanovom skrbi za obstoj, zanj pa nima nihče ničesar, komaj kakšno dobro besedo.

Faraonov dedič

52

Svetovalci so povsili glave. Samo stari veliki duhoven se ni uklonil očitajočemu pogledu mladega vladarja. Vneto ga je zavrnil:

»Umakni svoje trde besede, o gospodar, dokler ne zveš vsega! Slišal si samo glas svojega nasprotnika. To je bila doslej edina listina, ki je govorila jasno o tej zadevi. Toda med tem, ko ste se vi po smrti tvojega očeta pripravljali na boj proti razbojnikom, sem jaz še enkrat natanko pregledal listine iz arhiva, ki so izročene meni v varstvo, in odkril med najstarejšimi papirosi tudi drugačen popis tega dogodka. Napisal ga je sam kralj Nebeni in se glasi takole:

Njegov prednik Ej, ki so mu očitali, da je bil izdajalec, je bil ljubljenec kralja Huenajega naslednika. Toda krivi preroki krivega boga Amona, ki so bili prepričani, da bo pod ta, ker je najbolj razumel njegove visoke namene. Zato ga je Huenat tudi izbral za svojnovo vlado zanje slabo, so znali prepričati, da bi bil Ej postal vladar. Na videz so sprejeli vero v edino pravega boga in na zvit način dosegli, da naslednik ni postal Ej, ampak neki drug zet kralja Huenata. Šele ko je ta umrl, je prišel Ej do svojih pravic. Med tem pa je moč krivih prerokov silno zrasla. Ej je uvidel, da mora iti oprezno na delo. Zato se je izprva delal, kakor bi se hotel krivim prerokom ukloniti. Vendar pa so ti izpregledali njegove načrte in ga prehiteli. — Podlegel je njihovim mečem. Iz tega se vidi

jasno in brez dvoma, da je imel kralj Nebeni več pravic na obe kroni Egipta kakor Ejmhotep, in če mi nočeš verjeti, pojdem takoj po to listino.«

»Verjamem ti!« je odvrnil mladi faraon, vendar pa se izraz na njegovem obrazu ni prav nič izpremenil. »Toda vse to vendar ne opere dejstva, da je moj prednik Nebeni pustil Ejmhotepu, ker mu je docela zaupal, sramotno na cedilu in ga izročil pogubi. To je sramota, ki maže njegovo ime in mi gori v duši, ker ne morem najti opravičila zanjo. Zato moram tudi ostati pri svojem sklepu, se odreči prestolu in izročiti krono Mikailu, sinu Uasifa el Hajata. Tu,« se je obrnil k mlademu Koptu, »vzemi, kar je tvoje in kar naj ostane tvoje za večne čase!«

Ponudba je bila zapeljiva. Nihče ne bi bil mogel Kopta grajati, če bi jo bil sprejel. Toda mladenič se je le predobro spominjal zadnjih ur, ki jih je prebil z očetom v ječi. Še zmeraj so mu zvenela v ušesih njegova poslednja svarila. Odločno je odkimal.

Tedaj je prišlo do plemenskega tekmovanja med obema mladeničema, ko ni hotel nobeden izmed njiju odnehati. Uporno je odklanjal Mikail el Hajat ponujeno krono, še uporneje je odklanjal kralj Hau-nefer prošnje svojih svetovalcev in svojega naroda, naj si posadi krono nazaj na glavo.

In čudno! Ali je bila to zakrivila strašna sopara, ali kakšna druga, neznana, nerazumljiva sila? Vsa množica zbranih se je razvnela, čedalje hujši je postajal hrup.

Tedaj pa se je iznenada zgodilo nekaj nepričakovanega, groznega, da je tudi najpo-

Je pač kriza in je treba potrpeti, saj se godi prav tako kmetu tudi povsod drugod po svetu, čujemo kmetске tolažnike govoriti iz dneva v dan. Kmet, ki ne čita razen domačih listov ničesar, tudi verjame tej tolažbi kakor je lažnjiva in se uda v svojo usodo.

Pred leti smo čitali v nekem uglednem danskem dnevniku pogovor nekega voditelja srbskih združnikov z dopisnikom tega lista. Čudil se je dopisnik napredku Beograda in njegovim krasnim zgradbam in pristavil:

»To vse je zgrajeno z državnim denarjem, kaj ne?«

»Kaj še!« se je nasmehnil tisti voditelj in samozavestno poudaril: »To je naš kmečki denar!«

»Kako pa zmore siromašen kmet, ki je šele včeraj prijel namesto puške plug v roke, take velikanske svote,« se je prav hudo začudil tujec.

»Kako je pa zmogel dolgoletno vojno in albansko Kalvarijo!« mu je oponesel s ponosom voditelj. »Dokler je bilo kaj drobtin v krušnjaku, so tiste zvečili, potem je prišla na vrsto drevesna skorja. Ko je prilezla naša slavna armada med sam led in sneg in ni bilo več kaj glodati, pa so stisnili naši možje opaske vsak dan za eno luknjo.«

»To je bila pa huda,« je pripomnil tujec.

»Seveda,« se je izprosil voditelj. »Toda prišli smo le čez to Kalvarijo in dosegli morje. Pognali smo sovraga iz zemlje in še celo osvobodili svoje brate izpod tujčeve pete.«

Vse prizadevanje za kmeta v naši državi gre za tem, da ga držijo vplivni stanovi v nevednosti in da izkoristijo do zadnje kaplje njegovo mrjavlično pridnost in naravnost pasjo skromnost.

Na ves glas moramo povedati kmetu, da prodaja na primer njegov tovariš iz bivše Avstrije, češkoslovaški kmet svoje pridelke povprečno še enkrat dražje kakor on, njegovi avstrijski in rajhovski tovariši pa še po boljših cenah, da ne govorimo o cenah kmetijskih pridelkov v zapadnih državah. Mar bomo

gumnejšim zastala kri v žilah.

Zaslišalo se je zamolklo, živce razkrajajoče grmenje. Zemlja se je stresla pod nogami in razpoke v njej so se pokazale. Mogočni zidovi svetišča in kraljeve palače so se zamajali, potem pa so se zrušili sami vase. S strašnim ropotom se je vdrl del stene v Okrogli gori. Neizmerni oblaki prahu so se dvignili iz doline oaze proti nebu.

Potres, in sicer eden najhujših!

To je bilo torej v udih, to je torej tako vročično poglano kri v žilah in se iznenada umaknila smrtni grozi!

Z divjim kričanjem se je množica razpršila, ne da bi vedela kod in kam. Zdihovalje, jadikovanje in ubupno stokanje se je začelo razlegati po vsem trgu in je zamolklo odmevalo od pobočij gričev.

Najbolj se je zgrozil Sodnik. Spomnil se je, da je ostala Neli v kraljevi palači, ki je zdaj ležala vsa v razvalinah.

Kakor blazen se je pognal skozi množico proti zasutemu vhodu.

»Neli!«

Hudales je planil za njim.

Ko sta prihitela do konca trga, pa sta zaslišala radosten krik.

Kakor bi bila sledila nekemu tajnemu nagonu, je Neli nekaj trenutkov pred potresom zapustila poslopje. Ko se je palača podrla, je bila že tako daleč od nje, da je padajoče kamenje ni moglo raniti. V prvem trenutku je obstala kakor prikovana, potem pa se je zdržnila in se obrnila proti zborovališču, da bi poiskala svojega Mirka. Naključje je nanese, da ga je hitro dobila.

hodili gledat, sočustvovati in se družiti z madžarskim ali poljskim kmetom tlačanom, ki je v svojih pravicah še dobrih sto let za nami?!

Toda ne le, da so cene kmetijskih pridelkov drugod znatno boljše, cenejše so mimo tega vse, prav vse druge življenjske potrebe — od obleke in obutve pa do sladkorja in pluga. Pa bi čitali, kako tožijo ti kmetje o hudih časih in jim države nudijo vso pomoč, saj kažejo jasni računi, da drvi ves kmetijski stan v propast, ko se ne zavedo drugi stanovni, da morajo podpreti kmeta, ki je rednik in branitelj vsake države.

Kam pridemo, če bomo zahtevali pri nas še sedemnajst let po vojni od kmeta, da doprinaša same žrtve, nič manjše od tistih na bojnem polju. Toliko časa bomo kazali s ponosom na skromnost našega kmeta in se bomo bahali z njegovim trpljenjem, dokler ne bo shirala drobovina našega državnega telesa — naš kmetijski stan.

Štediti je treba začet, ko je sena do strehe in masti do roba kible, pravi bavarski kmet. Pri nas pa se rešuje kmet z znižanjem obrestne mere in dvanajstletnim odplačevanjem hipotekarnega dolga sedaj, ko nima niti za sol in ne morejo otroci v šolo zato, ker nimajo niti srajce več.

Naš kmet mora zahtevati le eno: da mu država povrne v kakršnikoli obliki vsaj del njegovih žuljev, ki so jih bili deležni drugi stanovni od njega. Kako bo to država uredila z vsemi kmetijskimi prilizniki, pa naj bo skrb tistih, ki imajo v rokah moč in odgovornost za bodočnost naše lepe države.

Politični pregled

Abesinski spor še vedno dela preglavico Društvu narodov. Odbor petorice je izročil Italiji svoj predlog za rešitev spora. Italija je v prvem pretresu predlog zavrnila, vendar pa vse kaže, da bodo druge velesile pripravile obe stranki, Italijo in Abesinijo k popustljivosti in ne bo prišlo do krvavega obračunavanja.

»Mirko!«

Padla mu je v objem in omedlela.

Naposled, naposled — nihče ni prav vedel kdaj in zakaj — se je zemlja pomirila. Ljudstvo, ki se je balo za življenje, se je spet lahko oddahnilo.

Strašna je bila slika opustošenja, ki so jo videli ljudje okoli sebe. Tam, kjer sta stala vladna palača in svetišče, je ležalo zdaj le še kup razvalin. Bela stemena hiš, ki so bila najlepši okras doline oaze, so izginila. Še celo zelena barva dreves in grmovja se je izpremenila. Od prahu so bile vse veje sive, kakor pošastne mrliške roke. Vse življenje je izginilo iz oaze.

Ko se je kralj Hau-nefer nekoliko zavedel, je zbral del svojih osebnih stražnikov okoli sebe in jim naročil, naj zatrobijo na bojne rogeve in skličejo množice nazaj na zborovališče.

Le počasi so poslušali njegov klic. Pri vsakem koraku so se pomišljali kakor ovce, ki ženejo v klavnico. Od strahu in razburjenja so se vsi kar tresli. Bala so se, da se ne bi začelo strašno bobnenje iznova in uničil še njih. Toda prišli so vendar. Samo njihovo kričanje je izdajalo, kako obupani so vsi.

Uničen je bil srečni raj, dežela njihovih očetov, ubničena domovina, kjer so toliko let živeli v miru in sreči! Kaj jim je prihodnost obetala drugače kakor bedo in trpljenje?

Naposled je kralj s svojimi svetovalci vsaj toliko pomiril zbegane prebivalce, da so sedli po tleh in začeli čakati, kaj bodo voditelji odločili.

Gospodarstvo

Glas naših kmetov

Sklepi najnaprednejših kmetovalcev iz vse Slovenije.

Ob proslavi 25-letnice kmetijske šole v Št. Jurju ob Južni železnici se je zbralo okrog 200 absolventov kmetijskih šol in najzavednejših kmetovalcev iz vse Slovenije. Pripadniki različnih političnih skupin so stvarno in resno razpravljali o najkočljivejših vprašanjih, naposled pa so bili večji del soglasno sprejeti naslednji sklepi, ki zaslužijo pozornost in upoštevanje.

Kmečke zbornice naj bodo kmečko stanovske, ne pa kmetijsko strokovne ustanove. Organizirajo naj se po poedinih banovinah in naj bodo v svojem poslovanju neodvisne. Članstvo in aktivna in pasivna volilna pravica naj bo dovoljena vsem onim in izključno samo onim, ki so po poklicu kmetje, ki jim je praktično udeleževanje v kmetijstvu glavni življenjski poklic in glavni vir dohodkov ter so izpolnili vsaj 18 let. V zbornice naj volijo upravičenci iz vsake občine po enega zastopnika, ki naj se izvoli po neposredni, tajni in enaki volilni pravici. Za vzdrževanje kmečkih zbornic potrebna sredstva naj se dobivajo s pomočjo največ 5% doklade na zemljarino vseh zemljiških posestnikov s področja zbornice.

O zaščiti kmečkih dolgov se je v temeljiti razpravi soglasno ugotovilo le to, da naša kmečka posestva v sedanjih razmerah ne zmorejo nikakih odplačil glavnice ne obresti, ker je kmetijski obrat ze lo pasiven, kar je javno ugotovljeno od več absolventov in drugih kmetov z objavo gospodarskih obračunov.

Glede zaščite kmetijskih posestev je bila soglasno sprejeta naslednja resolucija: Najučinkovitejšo zaščito bi predstavljalo zakonito povišanje in določitev cen vsem kmečkim pridelkom, vsaj za notranji trg. Brez

pravičnejšega sorazmerja cen kmečkih pridelkov v primeri z ostalimi cenami, je vsaka zaščita brezuspešna. Zakonska zaščita in zavarovanje pred izvršbo je potrebno, dokler si kmečki stan ne opomore. Vendar naj se zavarovani najmanjši obseg posestva določi z gotovo višino letnega katastralnega čistega donosa ne pa z določeno površinsko izmero, ker ima skoro vsako zemljišče drugo vrednost. Zaščiti naj se le katastralni čisti donos do 5000 Din. Poleg posestva naj se zaščiti tudi za obdelovanje in vzdrževanje posestva potrebni inventar in hrana do novine. Kmečke dolgove naj prevzame država ter naj se dolgoročno amortizirajo. Obrestna mera naj bo kvečjemu 1%-na, ker je večina kmetijskih obratov dandanes pasivna. Razpolaganje s kmečko zemljo naj se zakonito omeji. Predvsem naj se prepove posestvovanje nad 1 ha obdelovne zemlje vsem, ki je ne obdelujejo v lastni režiji, odnosno, ki jim kmetijstvo ni glavni poklic in glavni vir dohodkov. Kar se tiče omejitve dedovanja kmečkih posestev, naj bi se zadeva zakonito uredila tako da morejo in morajo dedovati vsi otroci kmečkih staršev iz posestev toliko, kolikor jim po načelu socialne pravičnosti pripada. Pri prenosu in dedovanju posestva naj se ukinejo vse takse, če je prevzemnik kmečkega stanu. Ureditev zaščite naj bi se prepustila banovinom ter izvedla ob sodelovanju kmečkih organizacij, odnosno banovinskih kmečkih zbornic.

Za povzdigo naše ovčjereje!

Vasi, kjer se je gojilo nekdanj po 200 govedi in 600 ovac, premorejo danes komaj po 50 glav goveje živine in največkrat niti ene ovce. Kako je prišlo do tega, popisuje priznani strokovnjak za ovčjereje, g. srez. ekonom Hladnik v najnovejši številki **Rejca malth živali**. Da se zopet povzdigne naša ovčjereja do nekdanje veljave, so se zbrali v nedeljo 22. septembra 1935 ovčjerejci Jezerskega in Kokrske doline k ustanovnemu obnemu zboru »Ovčjerejskega društva za dravsko

Njihova prva skrb je veljala Okrogli gori. Ali bodo izviri v njej še nadalje dajali dragoceno vodo, od katere je odvisen obstoj oaze in njenih prebivalcev?

Z obema Slovencema na čelu se je odpravila skupina svetovalcev proti gori. Pot je bila naporna in nevarna, ker je bilo treba marsikje plezati po strmih skalah. Ko so prišli do vrha in začeli preiskovati tla, pa jim je od groze zastal dih.

To, česar so se bali in kar so si zaradi strašnih posledic komaj upali misliti, se je zgodilo. Vsi trije izviri, ki so dajali vodo, so usahnil, najbrž zaradi premikanja notranjih zemeljskih plasti. Voda je bila zamašena. Izginilo je tudi jezero sredi žrela, kjer se je bila voda prej nabirala.

Kaj zdaj? To so se molče izpraševali in niso vedeli odgovora na to vprašanje. To se je izpraševal tudi kralj in ves narod, ko je zvedel, kaj se je primerilo. Kaj zdaj?

Neprecenljiva sreča je bila, da so dali napraviti Beduini obilo vodnjakov. Nekateri izmed njih so ostali nepoškodovani in so imeli toliko vode, da je bilo ljudstvo z njo vsaj za nekaj tednov preskrbljeno.

Toda v oazi niso smeli ostati. Ta je bila za večno uničena in izbrisana iz življenja. Kdo bi mogel reči, da ne bodo potujoče peščene sipine že drugo leto ob tem času prodrle do sem in jo zakrile? Kako pritlikavo majhna je vsa človeška preračunljivost, vsa človeška borba za prostorček pod solncem proti sličnim močem prirode!

Kaj naj torej store nesrečni prebivalci nesrečne oaze?

Če bi se odpravili proti Nilovi dolini, bi se sami od sebe podali pod jarem tujih osvojevalcev, ki bi z veseljem pozdravili novo množico tlačanov. Tudi na zapadu ni bil položaj nič boljši. Tam je gospodarila mogočna sekta^o Senusijcev. Že en sam njen pripadnik, izdajalec Selim, je Rometom dovolj jasno povedal, kaj smejo od teh ljudi pričakovati. Proti severu in jugu pa se je skoraj v nedogled širila daljna, negostoljubna puščava. — Kdo bo obupujoči narodič povedel iz stiske?

»Poslušajte me,« je izpregovoril naposled veliki duhoven in pogledal s solznimi očmi okoli sebe. »Kó so naši očetje gospodovali še tam v dolini Velike reke, se je med njimi širila pripovedka, da so prišli njihovi pradedje v sivi davnini z juga, kjer je še ostal velik del njihovega naroda, in potem se je v dolgih presledkih še zmeraj ponavljala trditev, da živi tam še dosti naših krvnih bratov. Kaj ko bi poskusili poiskati tisto daljino, že davno pozabljeno domovino našega rodu in pri njenih prebivalcih poprositi gostoljubnosti? Vse na svetu se vrača k svojemu izviru, ali ne? Zakaj se ne bi tudi mi vrnili?«

To je bil prvi predlog v tej zmedni in vsi so se ga takoj oprijeli. Saj hrepeni mož v življenjskem boju po očetovi hiši in še starček, ki je že z eno ного v grobu, se rad spominja svoje mladosti. Ali se moremo torej čuditi, da je ta otroški narod v stiski iznenada prevzel kopnenje po prastari domovini?

»Kaj pravita naša gosta na ta predlog?« je vprašal kralj Hau-nefer.

* verska ločina.

banovino» s sedežem na Jezerskem, da na osnovi skupnega dela in s sodelovanjem kr. banske uprave v Ljubljani dosežejo, da bo zopet cvetela v naših planinah ovčjereja kot najbolj rentabilna panoga planinskega gospodarstva. K ustanovnemu občnemu zboru, ki se je vršil v prostorih šole na Jezerskem, je prinesel pozdrave sorodnih društev za rejo malih živali in Zveze, urednik lista »Rejec malih živali«, g. Inkret Alfonz, ki je v poljudnem predavanju obrazložil pomen samostojnega strokovnega društva za povzdigo ovčjereje v Sloveniji. Nedavna živinorejska konferenca pri kr. banski upravi je določila, da se v vsej dravski banovini goji edinole domača jezersko solčavska ovca. Novo društvo čakajo velike naloge, predvsem, da prične takoj z zaznamovanjem živali, vpisovanjem rojstnih podatkov, in kar je glavno, s plemensko odbiro z ozirom na kvaliteto volne, popolnoma belo barvo kožuha in obliko telesa. S selekcijo volne je društvo nameralo pričeti že letos in je v ta namen zaprosilo za strokovnjaka pri kr. banski upravi. Ker pa je med tem napovedan tečaj in plemenska odbira že dvakrat odpadla vsled tega, ker je bil g. strokovnjak zaposlen drugod in so sedaj večinoma že vse ovce po striži, se bo plemenska odbira in ocenjevanje (premovalje) ter vpisovanje v rodovno knjigo vršilo šele spomladi meseca aprila, preden grede ovce na planino. Ovčjerejci naj do tedaj sami po svojih izkustvih ohranijo za plemle le najlepše živali velike postave, čisto belega kožuha in z lepo črno solzo, ki jo predvideva jezersko-solčavska pasma. Ustanovni občni zbor je vodil starosta jezerskih ovčarjev, g. Virnik Josip, po domače Štularjev. Prečitana so bila odobrena pravila, dalje je bil sprejet društveni poslovnik, glasom katerega bo tudi ovčjerejsko društvo podeljevalo brezplačne živali brezposelnim in revnim pod pogojem, da se ravnajo po navodilih društva in da vrnejo ob letu enega mladiča, enkrat za vselej. Na ta način se širi reja ovac in pomaga revnejšim za začetek. Pri volitvah so bili izvoljeni sledeči: pred-

sednik: g. Virnik Josip, podpredsed.: Anko Ivan, tajnica ga. Hoja Justina, blagajnik Rezman Jurij, gospodar Smrtnik Ivan; odborniki: Nahtigal Fr. in Štular Ivan. Namestnika odb.: Pavlin Ivan iz Kamniške Bistrice in Povšnar Helena iz Kokre. Rač. preglednika: Hoja Ivan in Močnik Urh. Namest. rač. preglednikov: Arh Stanko. — Pri slučajnostih se je obravnavalo premovanje in plemenska odbira spomladi v aprilu 1936, dalje udeležba društva na razstavi Gorenjskega rejca malih živali v dneih od 28. septembra do 7. oktobra tega leta in udeležba na prvi veliki Zvezini razstavi leta 1936 v Ljubljani. — Društvo je prejelo tudi naročilo za ovce celo iz daljne Amerike, iz Kanade od naših izseljencev. — Zborovalci so sami stavili razne predloge za izboljšanje in povečanje domače ovčjereje. Z željo, da bi povzdignili domačo ovčjerejo sebi v korist in neposredno za zboljšanje današnjih težkih razmer našega gospodarstva, je zaključil g. predsednik Virnik lepo uspeli občni zbor naših ovčjerejcev na Jezerskem in Kokrske doline.

MOŠT BODO SMELI SLADITI LE NAJBOLJ PRIZADETI VINOGRADNIKI.

Banska uprava letos ne bo izdala občega dovoljenja za slajenje mošta, ker je stanje vinogradov v večini vinorodnih srezov normalno. Da pa ugodni želji onih vinogradnikov, ki so občutno trpeli od majske pozebe in od drugih vremenskih nezgod, daje tale pojasnila glede slajenja letošnjih manjvrednih moštov:

1. Prizadeti vinogradniki naj vložijo takoj po trgatvi prošnje za dovoljenje slajenja mošta v dvojniki po obrazcu C, ki je dodan pravilniku k zakonu o vinu, in sicer vinogradniki bivše ljubljanske oblasti na kletarskega nadzornika v Ljubljani, vinogradniki iz bivše mariborske oblasti pa na pomočnika kletarskega nadzornika v Mariboru, ki bosta začela reševati predmetne prošnje od 1. oktobra dalje.

2. Zaradi enostavnosti poslovanja naj pri-

zadete občine zberejo prošnje ter jih skupno pošljejo pristojnemu kletarskemu nadzorniku s svojo izjavo o resničnosti v prošnjah navedenih podatkov, Obenem naj priložijo tudi skupen seznam prosilcev.

3. Kletarski nadzornik bo upošteval v prošnjah navedene razloge in odločil, ali se prošnjam ugodi ali ne, in o tem nemudno izvestil prosilce preko občine.

4. Da se omogoči pravočasna dobava sladkorja za slajenje mošta po znižani ceni, je banska uprava zaprosila finančno ministrstvo, da pooblasti finančno direkcijo v Ljubljani za dodelitev trošarine prostega sladkorja vinogradnikom, ki se bodo izkazali s tozadavnimi dovoljenji kletarskega nadzornika. Finančno ministrstvo do sedaj še take rešitve ni izdalo, vendar se priporoča občinam, da zberejo dovoljenja vseh prosilcev in v skupni prošnji (ta prošnja naj bo v treh izvodih, od teh dva izvoda s podpisami prosilcev) zaprosijo finančno direkcijo v Ljubljani za dodelitev potrebne količine trošarine prostega sladkorja. Vsak prosilec mora priložiti kolek za 25 Din. Te prošnje naj pošljejo do 10. oktobra Kmetijski družbi v Ljubljani, ki jih bo skupno predložila finančni direkciji in na podlagi rešitve te direkcije naročila potrebne količine trošarine prostega sladkorja ter jih razposlala na posamezne postaje v vinorodnih srezih. Dobava tega sladkorja je seveda odvisna o dokončnega pristanka finančnega ministrstva. V prisotnosti organa finančne kontrole se bo ta sladkor razdelil posameznim občinam, občine ga bodo pa dalje razdelile posameznim prosilcem.

Sladkor, dodeljen v to svrhu, se bo moral uporabiti izključno le za slajenje letošnjih vinskih moštov. Vsaka naprava petiota je strogo prepovedana. Istotako je prepovedano slajenje mošta samorodnic. Kmetijska družba bo morala naročiti sladkor takoj plačati; zato naj tudi občinske uprave takoj pri razdelitvi sladkorja zberejo znesek za vsó dobavljeno količino sladkorja in ga nemudno pošljejo Kmetijski družbi v Ljubljani.

Hudales je nejeverno odkimal. Pač pa je Sodnik vneto pritrdil.

»Misel ni slaba!« je vzkliknil. »Tu spodaj na jugu je še velik bel madež na zemljevidu. Evropski raziskovalci so ga doslej zaman poskušali izpopolniti. Jaz sam sem že некоč prispel v njegovo bližino, toda zaradi neznošnih razmer sem se moral obrniti. Tam sem ujel govornice, ki se dobe časih tudi pri starejših raziskovalcih in pisateljih. — da prebiva namreč v osrčju Afrike, zapadno od Nila, med divjimi črnskimi plemeni svetložolt narod, ki ima zelo visoko kulturo. Kambieli, ki žive v njegovi bližini, trdijo, da pozna ta narod mogočne čarovnije. Ali so to morda vaši krvni bratje? Naj bo že kakorkoli! Tu ne morete več ostati. Prav tam spodaj, med najpriprostejšimi ljudmi, se vam bo najlaže posrečilo, da boste ohranili svojo svobodo, čeprav se morda ta častitljivi starac v upanju, da pridete med brate, vara. Vodil vas bom, če mi hočete zaupati svojo usodo.«

Če so hoteli? Bili so kakor kopica otrok, ki se v gozdni divjini zgubi in ki prime z vriskom prvo roko, ki se ji ponudi v pomoč. Komu bi bili rajši zaupali svojo usodo kakor temu ljubljenu prijatelju?

Spet se je vrnilo upanje v vsa srca. Vneto so se začeli pripravljati za nevarno pot. Vzeli so s seboj vse, kar jim je Sodnik svetoval.

Naloga, ki si jo je bil pogumni učenjak nadel, je bila res pogumna. Toda dovolj moči in poguma je čutil v sebi, razen tega pa mu je tovariš obljubil, da mu bo pomagal.

Kmalu so bili vsi pripravljani. Pod Okroglo goro so se zbrali. Preden so se odpravili dalje, je prijel faraon Hau-nefer Mikaila za roko in stopil z njim še enkrat pred svoje ljudstvo.

»Ko je še živel moj oče,« je rekel, »je некоč predlagal svojemu nasprotniku, naj bi vladala vsak leto dni. To bi bilo najbolje in bi nam bilo prihranilo obilo nesreč, čeprav te zadnje in največje ne bi bilo moglo odvrti. Toda kar je takrat usoda preprečila, naj se zgodi danes. Pozabljen naj bo spor med najinima rodovoma. Složno bova v bodoče delila oblast. Moraš!« je dejal prijazno Mikailu, ki se je upiral. »Dobri Bog sam je uničil oazo, okoli katere se je sukal spor najinih očetov. Odslej naj vlada sloga med potomci kralja Huenata! Le ena misel naju mora družiti: skrb za narod!«

Tedaj je stopil Mikail k svojemu velblodu, poiskal Etfanhov papiroso, ga raztrgal pred očmi vsega naroda in spustil koščke v veter. Potem je krepko udaril v desnico, ki mu jo je bil ponudil Hau-nefer.

Kako žalostno je bilo slovo od ljube, tako strašno razdejane domovine! Nič manj solza ni pretieklo zaradi mučnega potovanja. Marsikoga, ki so ga prezgodaj zapustile moči, so morali pokopati v pesku. Ko so prišli naposled spet v obljudene pokrajine, so jim grozile nove nevarnosti. Vsak narod, ki so se mu približali, je mislil, da ima opravka s pohlepniimi roparji in jim je branil prehod. Samo okoliščini, da se Sodnik ni mudil prvič v teh krajih in njegovemu poznavanju jezikov in ljudi so se morali zahvaliti, da so skoraj

povsod sklenili premirja in dobili prost prehod.

Več mesecev je že trajalo potovanje, ko so naposled zagledali v daljavi gorovje, za katerim so baje prebivali njihovi krvni bratje.

Poslali so odpósance. Ko so se vrnili, so privedli s seboj belolasega starca, ki je imel neutajljive znake staroegiptskega plemena. Z znamenji jim je obljubil prijazen sprejem in jih odvedel po divjih dolinah in kotlinah proti njihovem cilju.

Kmalu potem so se tudi naši trije znanci, ki so tako dolgo delili srečo in trpljenje z Rometi, poslovili od svojih prijateljev. Vrnili so se domov. Čez dobre tri mesece so stopili spet na rodna tla. Med potjo so si izkopali denar, ki so ga bili pred dvema letoma pustili v skriti oazi, na begu pred Beduini.

Mesec dni nato sta se Sodnik in Neli vzela. Stari mister Barnum, ki je že davno mislil, da je enli mrtva, je najel posebno ladjo, da se je hitro pripeljal v vropo. Bil je priča pri Sodnikovi poroki. S seboj v Ameriko je vzel razen mladih poročencev tudi Hudalesa.

Čez nekaj let sta se naša učenjaka spet proslavila pri raziskovanju pragozdov v Južni Ameriki. V Afriko se nista več vrnila. Noben belec ni odtlej prišel v pokrajino, kjer so zdaj prebivali Rometi.

*

Tu se konča zgodba oaze Tuata in faraonovega dediča.

Naj ostane bralcem v prijetnem spominu.

Konec.

Vrednost denarja

Na borzah smo dobili v devizah (s pristoje premijo):

1 nizozemski goldinar za 29.66—29.81 Din;
1 nemško marko za 17.56—17.70 Din;
1 angl. funt šterling za 215—217 Din;
1 ameriški dolar za 43.48—43.84 Din;
100 franc. frankov za 289—290 Din;
100 češkoslov. kron za 181—182 Din;
100 italijanskih lir za 356—359 Din.

Avstrijski šilingi so bili v zasebnem kliringu po 8.60—8.70 Din. Vojna škoda se je kupovala po 360—870 Din, a investicijsko posojilo po 81 do 82 Din.

Tedenski tržni pregled

ZNATEN DVIG ŽITNIH CEN.

Ko je meseca julija naša vlada postavila minimalne (najnižje dopustne) žitne cene, je bila splošna bojazen, da teh cen ne bo mogoče držati, če bo ponudba velika in če ne bo denarnih sredstev in možnosti za posredovanje na trgu. Že v avgustu se je pričel na našem trgu pod vplivom zunanjih cen čvrstejši položaj, zadnje dni pa so se cene kar v skoku dvignile. Dočim je bila sredi julija določena minimalna cena 118 Din za metrski stot baške pšenice, je v začetku tedna pšenica na novosadski borzi notirala že 146 do 150 Din. Tudi koruza, ki je v juliju notirala 73—78 Din, se je precej podražila in stane danes 94 do 98 in tudi 100 Din za metrski stot. Seveda se je vzporedno s podražitvijo pšenice dvignila tudi cena moki, kar je imelo v nekaterih krajih za posledico podražitev kruha.

Porast cen na našem žitnem trgu ni osamljen pojav, tudi na inozemskih, zlasti na prekomorskih državah se je cena pšenici tako v Združenih državah kakor tudi v Kanadi v zadnjih tednih prav občutno dvignila in je na borzi v Chicagu dosegla že mejo enega dolarja za bušelj (36 litrov), dočim je še pred dvema mesecema notirala okrog 85 centov. Včeraj je sicer nastopila majhna reakcija, ki pa zaenkrat na evropska tržišča ni vplivala.

KROMPIR.

Iz Zagreba poročajo, da je položaj na tržišču s krompirjem v Bački in Banatu čvrst, v Hercegovini in Dalmaciji pa nekaj slabši, ker

so ti kraji imeli letos prav slab pridelek. Beli slovenski in slavonski se plačuje po 62 do 65 Din, slovenski rožnik od 80 do 85 Din za metrski stot. Kupčija s krompirjem je srednja, pričakuje se pa poživljenja in porasta cen. — V Ljubljani se je prodajal na trgu bel krompir po 70 do 75 Din metrski stot.

ZELJE.

Na ljubljanskem trgu je letos prav živahno povpraševanje po zeljnih glavah, ki jih kupujejo prekupci na vagone za Trst. Cena se suče okoli 80 Din za metrski stot.

SADJE.

Na ljubljanskem trgu so se prodajala jabolka od 1.50 do 3 Din kg po kakovosti. Hruške so bile 4 do 6 Din. Domače češplje po 4 Din. Domače breske po 4 Din kg.

VINO.

Dospeli smo v vinsko trgatavo. Zdaj se trgajo in pretvarjajo v mošt samo portugalka in druge zgodnje sorte. Trgatave poznejših sort bo šele prve dni prihodnjega meseca. Kaže, da bo pri tako ugodnem vremenu grozdje lepo dozorevalo. Portugalka je letos izredno dobra; ima več sladkorja kakor lani in je lepe temne barve in prav prijetnega okusa. Cena znaša po količini, kakovosti in oddaljenosti od 4 do 5 Din, a ponekod zahtevajo tudi višjo ceno. Dobi se na Štajerskem, na Dolenjskem in v Beli Krajini, toda ljubljanski trg se zanima bolj za poslednjo, delno že zaradi manjših prevoznih stroškov. Ko se pojavi portugalka in mošt odosno novo vino po gostilnah v večjem obsegu, bo starina spet zaostala. Te pa ni več dosti med vinogradniki.

SENO.

Na mariborskem senenem trgu so v smislu poročila mestnega tržnega nadzorstva cene sledeče: lucerna 50, otava 40 do 44, seno kisló II 45 do 48, seno sladko I 50 do 52, pšenična slama 28 do 29.

Izvoz krme prepovedan. Da se prepreči izvoz krme, neobhodno potrebne za prehrano živine, in spekulacije z dražitvijo te krme, je ministrski svet na podlagi sklepa ministrskega gospodarskega odbora odredil, da se v interesu prehrane živine začasno prepove

vsak izvoz krme, in sicer sena, detelje in lucerne, semena graščice, slame, otrobov in sušenih repnih rezancev.

ŽIVINA.

Na ljubljanskem živinskem sejmu so se prodajali voli po 3.50 do 4, krave debele 2 do 3.50, klobasarice 1.50 do 2, teleta 4.50 do 5.50 Din za kg žive teže, dočim je bila cena 6 do 8 tednov starih prašičkov za rejo 85 do 150 Din za rilec.

Na živinskem sejmu v Ptujju so se prodajali voli po 2.80 do 3.75 Din, krave po 1.50 do 2.50 Din, biki po 2 do 2.20 Din, junci po 2 do 2.75 Din, telice po 2 do 4 Din za kg žive teže. konji in kobile po 250 do 3.500 Din, žrebeta po 300 do 550 Din, prašiči v starosti od 6 do 12 tednov od 35 do 95 Din za rilec, pršutarji in debeli prašiči po 4 do 5 Din, plemenske svinje pa od 4 do 4.50 Din za kg.

Drobne vesti

— **Kmečka uredba gotova.** Na zadnji seji ekonomsko finančnega odbora ministrov, ki mu je predsedoval dr. Stojadinović, je dosegel sporazum o osnovnih načelih nove uredbe za likvidacijo kmetijskih dolgov. Nova uredba, ki je v glavnih potezih gotova, bo predložena ministrskemu svetu, ki bo razpravljala o njej po povratku predsednika dr. Stojadinovića iz Črne gore. Kakor zatrjujejo poučeni krogi, bo nova uredba neka spojitev starih določb z načelom individualne zaščite.

— **Porast žitnih cen.** Zaradi slabe letine po vsem svetu in zaradi grozečih političnih zapletov so pričele pretekli teden rasti cene žitu, zlasti koruzi.

— **Izvoz jabolk.** Francoska vlada je sklenila ponovno povečati naš delež uvoza jabolk za dobro tretjino. — V Nemčijo bomo izvozili 2000 vagonov prosto nasutih in sto vagonov pakiranih jabolk.

— **Hmeljska kupčija** v Savinjski dolini se bliža klub slabim cenam h koncu. Plačuje se, kakršno je pač blago, od 15 do 28 Din za kg.

— **Mesne cene v Mariboru.** Volovsko meso prve vrste kg do 8 Din, druge vrste 6 do 8 Din, meso bikov, krav in telic 4 do 6 Din, telečje meso prve vrste 8 do 10 Din, druge vrste 4 do 6 Din, svinjsko meso 4 do 14 Din.

Sven Elvestad:

Skrivnost sivih rokavic

8 Kriminalni roman.

Trgovec je poslušal razgovor z naraščajočo osuplostjo. Ko je čul besedo umor, je prebledel in prosil za natančnejše pojasnilo.

Krag se je obrnil h kemiku.

»Vi ste že gotovo slišali o tem, da je odeh Jaerve skrivnostno izginil?«

»Seveda, saj so bili vsi časopisi polni te zgodbe. Njegovo truplo so že našli. Kakor se govori, je že ugotovljeno, da je bil umorjen.«

»Da, umorjen je bil na preprogi.«

Kemik in trgovec sta z velikim zanimanjem opazovala preprogo, razprostrto po tleh. Pri močni svetlobi so se madeži prav natančno videli.

Trgovec je naglo umolknil in ni rekel niti besedice več o plačilu za dragoceno preprogo. Videlo se je, da bi se je bil rad znebil. Očitno se je bal, da ga bodo v kakršnikoli obliki zapletli v morilsko zgodbo, in je začel zagotavljati, dan je čisto nedolžen.

Krag ga je pomiril z obljubo, da ga ne bodo vmešavali v zadevo.

Detektiv in kemik sta se dogovorila, da ostane preproga do nadaljnjega v kemični delavnici.

Potem so se gospodje ločili. Kemik je takoj začel še natančnejšo preiskavo preproge, trgovec se je vrnil v svojo trgovino in detektiv se je napotil spet na policijo.

Tu je naletel na šefa, ki mu je takoj rekel, da ga je že od jutra nestržno čakal. Sam da ni mogel ničesar opraviti. Vsa policija da si ne zna pomagati. Samo en mož ima vso zadevo v rokah, in to je Asbjörn Krag.

Detektiv mu je razložil, kako daleč je preiskava že napredovala. Šef je hotel takoj odrediti aretacijo zločinca. Krag pa mu je to odsvetoval.

»Pomislite samo,« je rekel, »da še nismo ničesar zanesljivega dognali, na kar bi mogli poirati aretacijo. Nimamo niti enega zanesljivega dokaza. Tega si moramo šele dobiti. Prenagljava aretacija bi nam samo vse skvarila.«

Šef je soglašal s tem naziranjem. Aretacija se mora odložiti, ker mora Krag še prej obiskati varietejsko divo.

Hitro je odložil polno brado in sivo lasuljo. Toda še zmerom ne sme biti Asbjörn Krag, prvi detektiv kristianske policije. Moral se je še tretjič maskirati. Izbral si je masko postrežčka.

Preden je šel, je vzel iz predala svoje pasalne mize neki predmet in ga vtaknil v žep. Bila je siva ženska rokavica.

Potem je nekaj napisal na listič papirja, ki ga je skrbno zganil in dal v svojo listnico.

Varietejska dama je stanovala v ulici z manjšimi starimi hišami.

»Ko je prispel detektiv k njej, je sedela za klavirjem in se urila v neki novi pesmi.«

Njeno stanovanje je šteló dve sobi. Salona je bil majhen, ali zelo razkošno opremljen.

Pri pogledu na vse to razkošje, ki se je z njim obdajala, se je spomnil Krag zgodbe, ki jo je slišal pripovedovati o tej sloveči lepotici. Ljudska govornica je trdila, da je neki mladi mož, sin enega izmed najbogatejših meščanov, v najkrajšem času napravil z njo 200.000 kron in jo obsul z dragocenimi darovi. Najbrže je bila ta elegantna oprema ostanek tistega zlatega časa. Zdaj pa je imela razmerje s tajnikom.

Približala se je Asbjörnu Kragu in ga vprašala po njegovi želji. Krag je lahko razumel, da se je mož, kakor je bil tajnik Ström, do vrha glave zagledal vanjo. Bila je še zmerom zelo lepa, imela je blesteče, velike, temne oči in očarujoč smeh.

»Prihajam po naročilu izdelovalca lasulj, od katerega ste si bili izposodili ono rdečkasto-plavo lasuljo. Mož želi, da bi mu jo vrnil.«

»Kaj pomeni to?« je prestrašeno vzkliknila. »Kakšno lasuljo sem si izposodila?«

»Dobil sem takšno naročilo in zdaj mož tisto lasuljo potrebuje.«

»To je pomota, saj si je nisem izposodila, temveč sem jo kupila!«

— Umno gospodarstvo. Glasilo Ljotiča »Otažbina« trdi, da je »Savez srpskih zemljoradničkih zadruga« pričel nazadovati, ko je prevzel upravo Vojin Gjorgjevič. Ta je po zatrdilu lista najprej upropastil »Požarevački okružni savez«. Izvršil je tudi manipulacije, ki niso v skladu s kazenskim zakonom. Zveza srbskih kmetijskih zadrug je imela leta 1927 20 milijonov premoženja, a leta 1934 je že imela 5 milijonov izgube. Resnična izguba je mnogo večja. Če bi bil dr. Janković ostal kmetijski minister, bi bil zvezo rešil. Iz državne blagajne ji je dal v nekaj mesecih 4.300.000 Din podpore, drugim zadrugam v državi pa samo 600.000 Din.

Sejmi

30. septembra: Kotoriba, Sv. Lovrenc na Dravskem polju, Strigova, Vransko, Konjice, Kostanjevica ob Krki, Litija.

1. oktobra: Podčetrtek, Metlika.

2. oktobra: Dubrovnik.

3. oktobra: Laško, Prevalje.

4. oktobra: Jurklošter, Sv. Lenart v Slovenskih goricah, Turnišče, Zalec.

5. oktobra: Hodoš, Kostivnica, Sv. Lovrenc v Slov. goricah.

6. oktobra: Bitnje.

DOPISI

LJUTOMER. Naš rojak g. Franjo Zacherl je napredoval 6. t. m. za majorja. Iskrene čestitke. Imenovani je sin šolsk. uprav. v p. in priden kulturni delavec.

LJUTOMER. Podružnica Vinarskega društva priredi vinogradniško zborovanje v Ljutomeru v nedeljo 29. t. m. ob pol 9. uri v gostilni g. Resnika. Dogovorili se bodo o cenah za novi vinski mošt, o zaščiti ljutomerskega vina in drugih potrebah. Razdelile se bodo pri tej priliki tudi diplome in priznanice. Govoril bo direktor g. Žmavc iz Maribora. Vabimo vinogradnike od blizu in daleč!

MALA NEDELJA. Pred kratkim je imela naša gasilska četa srečolov s plesom. Med prireditvijo pa sta se stepli dve dekleti, ki hočeta obe imeti enega fanta. Prepiri so se

nadaljevali in zvečer so se stepli fantje, da je moralo priti na pomoč orožništvo, ki je izpraznilo gostilno do zadnjega gosta. Precejšnja škoda trpi gostilničar, ker so mu razbili mnogo kozarcev, steklenic in šip na oknih. Vsaj na društvenih prireditvah naj bi naši fantje imeli malo mirnejšo kri.

SOLČAVA. 80-letnico je pred dnevi slavil g. Kristijan Germel—Šturm, posestnik v Solčavi. Svoje dni je imel gostilno, ki je bila na najboljšem glasu. Po smrti svoje žene pa je gostilniško obrt opustil. Ko je bila pred več kakor 40 leti ustanovljena savinjska podružnica SPD, je bil g. Germel—Šturm poleg pokojnega Antona Herleta glavna opora njenemu ustanovitelju Francu Kocbeku. Njegova zasluga je bila, da je pridobil domače prebivalstvo za SPD. Nemci bi se bili namreč radi polastili Savinjskih planin s tem, da bi zgradili v njih vrsto svojih postojank. Toda na prizadevanje g. Germela—Šturma domačini niso hoteli Nemcem prodati niti pedi zemlje. Zavednemu narodnjaku še mnogo let!

ŠT. PAVEL PRI PREBOLDU (Smrtna kosa). Pri Sv. Magdalenii je nedavno umrl Martin Golavšek, star blizu 98 let. Bil je sodar in dober gospodar. Do lanskega leta je bil čil in zdrav ter je imel še prav dober vid, a letos ga je visoka starost strla. Bodi mu ohranjen blag spomin!

TRATA. Podružnica Sadjarskega in vrtarskega društva priredi v nedeljo 6. oktobra sadno razstavo. Ker je v Poljanski dolini letos precej lepih jabolk, vabi podružnica sadne trgovce, da si razstavo ogledajo. Na ta dan bo avtomobilska zveza z vsemi vlaki.

Domače novosti

* Sprejemi pri g. banu. G. ban dravske banovine dr. Marko Natlačen bo s prihodnjim tednom sprejemal stranke v torčih in petkih od 10 dalje.

* Sprememba na banski upravi. S kraljevim ukazom je upokojen pomočnik bana dravske banovine g. dr. Otmar Pirkmajer. Za njegovega naslednika je postavljen g. dr. Stanko Majcen, inspektor v notranjem ministertvu.

* Spremembe pri banski upravi. Za banovega tajnika je imenovan dr. Kovačič. Dolgoletni banov tajnik dr. Brolih je premeščen k političnemu upravnemu oddelku banske uprave. Tudi se je izmenjalo večje število drugih nameščencev v predsedstveni pisarni banske uprave.

* Imenovanje novih sreskih načelnikov je bilo te dni objavljeno. Za srez Celje dr. Ivan Zobec, za srez Črnomelj dr. Herbert Kartin, za srez Krško Anton Krajšek, za srez Novomesto Franjo Maršič, za srez Litijo dr. Lovro Hacin, za srez Ljubljana okolica dr. Josip Hubad, za srez Maribor desni breg dr. Janko Šiška, za srez Maribor levi breg Peter Popovič, za srez Konjice Matija Malešič, za srez Dolnja Lendava dr. Fran Bratina, za srez Ptuj dr. Janko Vidic.

* Denar so ponarejali. Zaradi ponarejanja dvajsetdinarskih kovancev so bili obsojeni pred mariborskim kazenskim senatom brezposelni mehanik Marko Divjak na 4 leta robitve, Ignac Valentinčič na 2 leti 6 mesecev, Jožef Kovačič, ki je dajal v Zgornjih Jablanah ponarejevalcem zatočišče, pa na 5 mesecev strogega zapora.

* Izjalovljena kupčija z mrtvaškim listom. Dva prevejanca sta kupila od nekega kmeta v tržiški okolici zavarovalno polico za starostno zavarovanje, glasečo se na dvajsettisoč dinarjev za 3200 Din. Pod pretvezo, da potrebuje neke nujne podatke, sta izmaknila nepridiprava v pristoinem župnišču uradni žig. Nato sta potvorila mrliški list in ga poslala zavarovalnici v Split, kjer je bil kmet zavarovan, kot dokaz, da je zavarovanec umrl. V zadnjem hipu je preprečilo orožništvo, da ni zavarovalnica izplačala prekanjenca zavarovalnice. Opozarjamo prebivalstvo naj bo previdno pri kupčijah z raznimi nepoznanimi agenti.

* Dva nevarna vlomilca Košanca in Pajmana, ki sta izvršila več vlomov v mariborski okolici, zasleduje mariborska policija. Upati je, da bosta kmalu za zamreženim oknom.

* Usodna žganjekuha. V Vinici pri Sodražici je kuhal 76 letni užitek Zabukovec France žganje Spanec in pijača sta ga premogla, da je omahnil na žerjavico. Hudo opečenega so prepeljali v bolnišnico.

»To ni mogoče. Stari izdelovalec lasulj trdi, da ste si jo izposodili.«

»Ne.« je odločno odgovorila ženska, »plačala sem mu zanjo dvajset kron.«

Krag se je delal, kakor bi se bil zelo začudil. Poslužil se je starega običajnega opravičila:

»No, seveda je to pomota... Bom že obvestil o tem izdelovalca lasulj...«

Po teh besedah se je hitro poslovil.

Opazil je bil, da se je v divi zbudila nezaupnost.

Ko je detektiv prispel na cesto, je hitro pogledal proti oknu varietejske dive.

Stala je za gardino in gledala za njim.

V trenutku, ko sta se njuna pogleda srečala, je videl Krag, da je čez ves obraz mrliško prebledela. Hitro je stopila od okna proč.

»Aha.« si je mislil detektiv, »razumela je. Tudi nisem drugače pričakoval. Vsekakor sem jo presenetil, ne da bi ji bilo treba pokazati njeno sivo rokavico.«

Bolj je tekel, kakor stopal, da bi čim prej prispel do bližnje vozniške postaje.

»Zdaj je čas kovati železo, dokler je še vroče.« si je mislil, »čas pritiska...«

Aretacija.

V petih minutah je bil Krag na policiji.

»Ali je sad že dozorel?« ga je vprašal šef.

Krag je prikimal.

»Našel sem žensko s sivimi rokavicami. Šla mi je takoj v past.«

»Kako ste storili to?«

»Vprašal sem jo po lasulji, ki jo je bil stari trgovec s cigarami in brivec Johansen prodal neki ženski nekaj dni pred umorom.«

»Zdaj začenjam razumevati. Ali že lahko morilca aretiramo?«

»Čim prej.«

»Koga pa naj prav za prav primemo?«

»Tajnika Ströma in varietejsko divo Bello.«

»Ali hočete katerega izmed obeh prevzeti?«

»Da, Ströma.« je rekel Krag.

»Dobro. Jaz bom prijel žensko. Kje stani?«

»Čez četrte ure se odpelje vlak v južno smer.« je rekel. »Prepričan sem skoro, da jo boste našli tam. Saj jo poznate po videzu?«

»Da. Ali namerava odpotovati?«

Detektiv se je smehljaj.

»Rekel sem vam, da mi je šla v pest. Pri tem me je pa spoznala.« je dejal.

»Ali mislite, da sluti nevarnost?« je vprašal šef.

»Da. Prav verjetno je, da se peča zdaj z mislimi na beg.«

Krag je hitro odložil svojo krinko.

»Dajte mi tri može.« je zaprosil detektiv.

»Ali se bojite, da se bo tajnik Ström upiral?«

»Ne.«

»Zakaj pa potrebujete toliko ljudi?«

»To vam bom razložil pozneje. Zdaj se mudi.«

Detektiv je dobil svoje tri može in se takoj odpeljal v urad, v katerem je bil Ström uslužben.

Ko so se pripeljali do hiše, je skočil Krag sam iz voza.

»Peljite se nemudoma proti stanovanju tajnika Ströma.« je rekel trem stražnikom in jim dal njegov naslov.

»Zaprte takoj njegovo stanovanje in ne pustite nikogar vanj in ne iz njega. Pazite na to, da se ne bo nihče ničesar dotaknil.«

Policisti so se odpeljali, a Krag je stopil v poslopje.

Najprej je prišel v čakalnico in potem v veliko pisarno. Za pultom iz mahagonijevega lesa je sedel Ström in brskal po nekih listinah. Mirno je dvignil pogled in se zazrl v detektiva s svojimi mrljimi očmi.

Krag mu je dejal, da bi rad nekaj trenutkov govoril z njim med štirimi očmi. Stopila sta oba v čakalnico.

»Kaj je?« je začel tajnik nestrono, »kaj želi policija od mene?«

Krag se je zganil.

* **Z nožem so ga obdelali.** Letič Ivan, posestniški sin iz Pobrežja, se je udeležil domače veselice, katero je priredila gostilničarka Kastner v Majskem vrhu. Ko se je zvečer vračal domov, so ga na poti počakali trije fantje, s katerimi se je na trgatvi nekoliko sporekel, ter ga pošteno obdelali z nožem in palicami tako, da so ga morali takoj prepeljati v ptujsko bolnišnico.

* **Vol jo je poškodoval.** Te dni je gnala posestnica Zavec Marija iz Dolene živino na pašo. Pri zavračanju pa jo je razdražen vol nasadil na roge, jo vrgel ob tla in jo polodil tako, da je dobila hude poškodbe in so jo moralj takoj prepeljati v bolnišnico.

* **Požar.** V Radvanju je nedavno noč začelo goretj poleg cerkvice stoječe gospodarsko poslopje posestnika Josipa Lašiča. Ogenj se je razširil tudi na hleve. Prihiteji so gasilci iz Radvanja, Hoč, Maribora, Pobrežja in Dev. Marije v Pobrežju. Kljub njihovem požrtvovalnemu gašenju je vse pogorelo do tal-poslopje, vse orodje in vsi pridelki, tako da je ostalo samo golo zidovje. Škoda znaša okrog 40.000 Din, je pa le deloma krita z zavarovalnino.

* **Čudež v Vrhpolju.** Že več kot dva meseca je mala vas Vrhpolje blizu Slavonskega Broda polna romarjev od blizu in daleč. Vas ima namreč svoj čudodelni studenec. Romarji so prepričani, da se v njem pojavlja podoba Matere božje in da ima voda tega studenca čudodelno moč. Duhovniki in oblastva so poizkusili že vse mogoče, da bi ljudem dopovedali, kako se je čudež rodil samo v domišljiji. Vsa taka prizadevanja pa so brezuspešna, ker je pač domišljija prevneta in ker jo podpirujejo tudi mnogi, ki imajo od velikega praznoverja lepe koristi. Marijino podobo na dnu vodnjaka je videl najprej neki 8-letni deček, za njim neka starka in tudi mnogi romarji zatrjujejo, da se jim je čudovita podoba prikazala. V dveh mesecih je obiskalo čudoviti studenec že okrog 20.000 ljudi. Dnevno prihajajo cele procesije iz Po-dravine, a tudi iz Banata in Dalmacije. — Okrog studenca posedajo velike skupine, molijo in prepevajo ter čakajo na čudovite pojave. Mnogi, ki sicer še niso videli Marijine podobe, zatrjujejo, da so opazili v vodnjaku blesteče zvezde in sedaj pač prihajajo

spet in spet, da bi zagledali podobo in doživelj kak čudež. Oblasti so pred tedni naročile gasilcem, naj izpraznijo vodnjak in tako ljudem dokažejo, da ni nobenega čudeža. Romarji so gasilce takoj razgnali. Poleg studenca so postavili veliko korito, v katero vlivajo iz studenca vodo in se z njo umivajo čudeža pričakujoči bolni romarji. Mnogo jih je, ki zatrjujejo, da so se s tem umivanjem iznebili raznih bolezni. Nihče se ne zmeni za svarilo zdravnika, ki ljudem na vso moč dokazuje, da se z umivanjem iz korita prenašajo kožne in razne druge bolezni. Veliko korist od romanja imajo vaški gostilničarji. — Prej so komaj živetarili, sedaj pa živijo v izobilju in so jim krčme že davno postale pretesne. Kar poleg studenca so postavili šotore, ki so oblegani od lačnih in žejnih romarjev.

* **Kdaj sme žandarmerija uporabiti orožje.** Ob priliki zadnjih spopadov z organi žandarmerije sta izdala bana savske in primorske banovine naslednjo objavo: V zadnjem času so se med organi žandarmerije, ki so vršili svojo službeno dolžnost, in posamezniki dogajali spopadi, v katerih je ponekod sodelovalo tudi po več ljudi. Pri spopadih je prišlo tudi do uporabe strelnega orožja in je pri tej priliki izgubilo življenje več državljanov, več pa jih je bilo ranjenih. Ranjenih je bilo tudi nekaj orožnikov, od katerih je eden umrl. — Opazilo se je, da izzivajo te spopade običajno mlajši lahkomišelnj ljudje, ki se ne zavedajo resnosti svojega postopanja in velike odgovornosti. Nahujskani in zavedeni so od nezadovoljnih in nasprotnikov družabnega in državnega reda. Ti hujskaci se navadno pravočasno umaknejo, da se na ta način rešijo odgovornosti, in puste pogosto popolnoma nedolžne ljudi, da pridejo v spopad z oblastni in nosijo tako zakonite posledice. — Ravno tako je bilo opaženo, da so bili izzivajči spopadov pod uplivom hujskacev večinoma napačno prepričani, da organi varnosti ne smejo uporabljati strelnega orožja, in je ravno zaradi tega spopad dobil večji obseg. Da nepoučeni ljudje ne bi še nadalje nasledali raznovrstnim izzivajem in da bi se v bodoče preprečili spopadi s tako žalostnimi posledicami, se objavlja: I. Po zakonu o žandarmeriji je vsakdo dolžan, da v službenem obče-

vanju z žandarmerijo ohrani dostojnost in pozornost, ki odgovarja javnemu položaju žandarmerije. Isto predpisuje tudi zakon o notranji upravi za postopanje napram ostalim organom javne uprave. Vsako nasprotno postopanje se kaznuje z denarno kaznijo 10 do 500 Din, ako pa se globa ne more izterjati, z zaporom 1 do 10 dni, ne oziraje se na sodno postopanje, ki se ima voditi ločeno po prirodi in težini samega dejanja. 2. Po zakonu o žandarmeriji imata žandarmerijski oficir ali žandarm pri izvrševanju službe dolžnost in pravico do uporabe orožja samo, kadar na drugi način ne mere: a) odbiti napada nase ali na koga drugega; b) premagati odpora; c) preprečiti pobega nevarnih zločincev; d) preprečiti pobega vojnih beguncev, če so najmanj trije; nobiti napada na objekt, ki mu je izročen v čuvanje. Podobne odredbe veljajo tudi za uporabo orožja ostalih organov javne varnosti. 3. Po pravilu za izvrševanje žandarmerijske službe »je najstrožje zabranjena vsaka nevojaška uporaba orožja, kakor streljanje v zrak, da se s tem upornik prestraši...« — Nepredpisno uporabljanje orožja je prepovedano tudi ostalim varnostnim organom. Za nepredpisno uporabljanje orožja odgovarjajo organi žandarmerije in drugi varnostni organi po zakonu, primerno težini krivde, disciplinarno ali sodno. — Organi žandarmerije in ostali varnostni organi so torej ne samo pooblašteni, temveč tudi primorani se v zaščito javnega mira in reda, poslužiti orožja v izvrševanju službe ob priložnostih in na način, kakor je to predpisano v zakonu in pravilih.

* **Otrok brez oči.** Iz Mostarja poročajo o redkem primeru popolne brezočnosti. Neka kmetica iz Posušja je prinesla na pregled novorojenčka, češ, da ne more spregledati. Zdravnik je ugotovil, da očesnih jabolk sploh ni. Mati, ki je stara 40 let, ima še šest popolnoma zdravih otrok.

* **Prisoje invalidnin.** Davčni oddelek finančnega ministristva je izdal nalog davčnim upravam, da se morajo vse stvari, ki jih pošiljajo davčnim upravam invalidska sodišča glede prisoje invalidnin, kar najhitreje rešiti. Po nalogu davčnega oddelka finančnega ministristva se imajo te stvari urediti v roku 10 dni po prejemu.

»Torej me poznate?« je rekel.
»Da.«
»Prav. Prihajam, da vas aretiram.«
Ali se je detektivu samo zdelo ali pa je res izgnila vsa kri iz lic moža, ki mu je stal nasproti. V naslednjem trenutku pa je kazal tajnikov obraz že snet največje začudenje.
»Mene boste aretirali?« je vzkliknil »To je vsekako nesramnost. Kakšno neumnost hoče policija spet napraviti? Kaj se hoče spet osmešiti.«
Detektiv je skomignil z rameni.
»Mudi se mi,« je rekel. »Prosim vas, da mi sledite.«
»Seveda, vi delate po ukazu.«
Komaj viden posmeh je zaokrožil tajnikova usta.
Vzel je klobuk in površnik in oba sta stopila na cesto.
Izmenjala nista niti besedice med seboj.
Ko sta prispela na policijo, je tam že sedela varietejska diva, blede, nemirna in z izrazom groze v očeh.
Tajnik se je močno vznemiril, ko jo je zagledal, toda ravnotežja ni izgubil. Samo mrmral je:
»Ta prekleta policija nima obzirnosti niti z ženskami!«
Šef je sedel na stolu in čakal Kraga. Bil je zelo resen.

»Kje ste našli damo?« je vprašal detektiv.
»V prvem razredu kontinentalnega vlaka, dve minuti pred odhodom.«
»Ali smem vprašati, česa me obtožujete?« je vprašal tajnik. Bil je navidezno ves ogorčen.
»Umora,« je odgovoril šef. Tajnik se je glasno zasmejal.
»Res? Koga sem pa umoril?«
»Oderuha Jaervena.«
»Tistega, ki je dvanajstega izgubil?«
»Da.«
»Dvanajstega sem bil na službenem potu v Göteborgu. Svoj alibi lahko dokažem.«
Šef je pogledal Kraga, ki je poslušal razgovor in se zvito smehljaj.
»Seveda, seveda,« je rekel. »Prav premeten načrt.«
Proti tajniku obrnjen je nadaljeval:
»Ali smem vprašati, kdaj ste odpotovali v Göteborg?«
»Enajstega zvečer.«
»Naravnost v Göteborg?«
»Ne, prekinil sem pot v Fredrikshallu, kjer smo praznovali rojstni dan mojega prijatelja. Bil sem ves dan, torej dvanajstega, do poznih nočnih ur pri njem in sem se odpeljal šele naslednje jutro dalje v Göteborg. Bil sem v celem od enajstega zvečer do osemnajstega popoldne odsoten. Jaerven pa je iz-

ginil dvanajstega zvečer, kajne? Vsaj bral sem tako v časopisih, da je v tem času zapustil stanovanje in da ga od tistega časa niso več videli. Ali je treba še več dokazov, da se policija strašno moti?«
Šef je že skoro začel dvomiti, ko je slišal, kako mirno in samozavestno je odgovarjal tajnik.
Govoril je šepetaje s Kragom.
»Ali verjamete, da je res, kar govori?« ga je vprašal.
»Res je,« je odvrnil detektiv.
»Potem tajnik vendar ne more biti morilec...«
»Umor je bil izvršen enajstega.«
»To bo pa težavno dokazati.«
»Nikakor ne.«
»Jaervena so dvanajstega še videli v njegovih sobi. Vdova Jonsenova je videla, da je takrat zapustil stanovanje. Ena izmed njegovih strank je celo opazovala Jaervena skozi luknjico v ključavnici.«
»To ni bil Jaerven.«
»Ne, seveda ne. Ali kako boste dokazali nasprotno?«
»Lahko. Potrebujem samo še pol ure časa.«

(Dalje.)

* **Zasluzeno kazen** je prejel te dni v Mariboru 43 letni krojaški mojster Ivan Šušterič, ki je iz pohlepa po denarju zastrupil z ogljikovim plinom svojo ženo in hčerko. Kljub njegovim tajitvam ga je obsodil mariborski senat na dosmrtno ječo.

* **Nesrečna ljubezen** je bila vzrok, da si je te dni pognal 20 letni posestnikov sin Jernej Likovec iz Trčove pri Mariboru v glavo več streliv iz lovske puške. Bil je takoj mrtev.

* **Roparski napad pri belem dnevu.** Pri posestniku Ivanu Hladniku v Zaforštu pri Slovenski Bistrici so te dni odšli vsi domači na polje. Ko se je gospodinja vrnila domov po malico, je našla prej zaklenjena hišna vrata na stečaj odprta. V zli slutnji je stopila pred vrata, tedaj pa se je pojavil na pragu neznan mož, ki ji nastavil samokres na prsi, in zaklical: »Denar ali mrt!« V smrtnem strahu je morala gospodinja gledati, kako sta dva roparja oplenila hišo. K sreči jima je ušlo 8 tisočakov, ki so bili skriti v skrinji. Roparjev še niso izsledili.

* **Mrtvi mož oživel.** Te dni se je vrnila iz Francije v domovino z dvema otrokoma Marija Meško. Po svojem rajnem očetu je pristojna v občino Ivanjkovce pri Ptujju. Tam je poizvedovala po naslovu svojega svaka Jakoba Meška. Oblastvo je imelo pa prijavljenega le Franca Meška, katerega podatki so se povsem strinjali s podatki njenega moža, o katerem je dobila pred petimi leti obvestilo, da je umrl. Prišedša na stanovanje Franca Meška, je začudena zagledala tam svojega rajnega moža, ki jo je pred sedmimi leti zapustil v Franciji.

* **Požar.** Žena posestnika Franca Gajška v Pečevniku pri Celju je kurila h kruhu. Pri tem se je utrgal plamen in so se vnele saje v lesenem dimniku. Požar se je naglo razširil na slamnato streho. Ker ni bilo vode, je pogorela hiša do tal.

* **Drzen vlom.** Nedavne noči je obiskala večja vlomilska družba trgovino Katarine Kaplje v Radomljah pri Kamniku. Vlomilci so odprli z vitrihi vrata, kjer so pobrali ves drobiž za okrog 500 Din, blaga so pa odnesli v vrednosti nad 3000 Din, kar je za malo vaško trgovino hud udarec. Za zločinci pridno poizvedujejo orožniki.

* **4 leta za ponarejene kovance.** Za ponarejanje denarja so sedaj uvedene strožje kazni. Ljubljanski senat je dva ponarejevalca 10dinarskih kovancev te dni sodil 26-letnega Franceta Nakrsta iz Hrastnika pri Moravčah in 23-letnega posestnikovega sina Cirila Trdina od ravnatam, ker sta letos pomladi napravila iz cina, svinca in bakra do 20 komadov kovancev po 10 Din in 20 Din. Ponarejene kovance sta na raznih krajih, celo na ljubljanskem živilskem trgu srečno spravila v promet, tako da sta za nje kupovala cigarete in kruh. Bila sta obsojena: France Nakrst na 2 leti in 6 mesecev, Ciril Trdin pa na 1 leto in 6 mesecev robije.

* **»Kar po domače«** je naslov knjigi, ki jo je spisal višji režiser prof. O. Šest. Na duhovit, njemu lasten način vam pripoveduje o vseh mogočih nerodnostih, ki jih zagreše nekateri ljudje, ki se navzlic svojemu uglednemu položaju, dostikrat ne znajo prav vesti. Od srca se boste smejali sijajno opisanim komičnim zadregam teh ljudi. Knjiga, ki ima 128 strani in stane samo 30 Din, popisuje v 46 poglavjih, kako se je treba ob raznih priložnostih vesti, da se ne bo svet nad nami zgledoval. — Naroča se pri upravi »Žena in dom«, Ljubljana, Dalmatinova ulica 10/a.

* **Z vozom prišli krompir krast.** V Radvanju so sedaj tavine krompirja na dnevnem redu. Nekaterim posestnikom so izkopali tatovi že polovico pridelka. Največjo predrznost so si pa privoščili tatovi v noči od srede na četrtek. Gostilničar Mautner je zasadel na svoji njivi 5 ljudi, ki so izkopavali

krompir in mu izpraznili skoro polovico njive. Poleg njive pa so imeli dvovprežen voz, v katerega so krompir nalagali. Ko so tatovi videli, da so opaženi, so pograbili motike, poskakali na voz ter v divjem diru odšli s pozorišča. Vaščani so sledili voz do Betnave, na cesti so pa zmanjkali sledovi.

* **Omoti z ničvredno vsebino.** Pretkana ženska se je pojavila te dni v Mariboru in kupila pri nekaterih trgovcih blago, ki ga je odnesla, ne da bi kaj plačala. Vsakokrat je dejala ob odhodu, da pušča za ta čas omot, po katerega bo pozneje prišla. Kmalu pa se je pokazalo, da ni o ženski ne sluha ne duha in ko so šli odpirat omot, ki ga je pustila v trgovini, so videli, da so v njem samo stvari brez vrednosti. Za prekanjeno žensko se vršijo poizvedbe.

* **Klopotec vzrok spopada.** V Spodnji Ložnici je neki krojač zbil s sosedovega drevesa klopotec, ker ni mogel spati. Radi tega je prišel razburjeni sosed z ženo k njemu. Vnel se je prepir, ki se je končal s spopadom. Sosedom se je posrečilo obe stranki pomiriti, radi prizadjanih poškodb pa je zadeva prijavljena državnemu tožilstvu.

* **Ana Markucijeva oproščena.** Umor neznanca pred 15 leti v Benediškem gozdu je imel te dni svoj zaključek pred mariborskim sodiščem. Mali senat je obnovil proces proti Ani Markucijevi, ženi nedavno oproščenega Ivana Markucija, ki je bila takrat, kakor njen mož, svak in Miha Zemlič obsojena na 3 leta ječe. Ta leta je Ana prebila v kaznilnici v Begunjah. Obtožnica je pred leti naveljala, da je svetila, ko so nalagali umorjenčev truplo na voz. Po kratki razpravi je bila danes Ana Markucijeva te obtožbe oproščena. — S tem je zaključen eden od najbolj zamotanih procesov pred mariborskim okrožnim sodiščem v povojni dobi, ostale pa so še mnoge skrivnosti zločina v Benediškem gozdu.

* **Mrliču zvonil — sam umrl.** Cerkvenik Jurij Novak, star 68 let iz Sladke gore, se je vzpel v zvonik in zvonil mrliču. Preden je odzvonil, pa se je zrušil na tla. Bil je mrtev, zadela ga je kap.

* **Ogromen naval na vlake.** Uvedba sobotnih in nedeljskih znižanih kart je povzročila ogromen naval na vlake.

* **Čoln se je razbil.** Pretekli petek se je zgodila na Savi pri novem mostu med vasjo Savo in Spodnjim logom huda nesreča. Brata Božjak p. d. Bevčeva sta naložila velik čoln z novim pohištvom, da bi ga prepeljala na Savo na savski kolodvor. Sava je bila te dni precej velika in valovi so zasukali čoln tako, da je zadel počez v betonski podpornik mosta. Čoln se je pri tem razklat na mvoje in Božjak Tone je bil toliko duhaprisoten, da je zagrabil za drog ob podporniku. Njegov brat pa je padel v vodo in delavci na mostu so ga v zadnjem trenutku rešili iz valov. Tonetu pa so prav tako delavci pomagali, da je zlezal na most. Čoln je bil seveda s pohištvom vred izgubljen in škoda je precejšnja.

* **Letalska nesreča na Javorju.** Pod vasjo Depeče, ki je kake štiri ure hoda oddaljena od Litije, je te dni treščilo na tla letalo, ki se je skoraj popolnoma razbilo, dočim sta dobila letalca samo lahke poškodbe.

* **Z oreha je padel** v Vodica pri Kamniku 17-letni krojaški vajenec Nikolaj Hančič. Pri padcu je dobil hude notranje poškodbe.

* **Drzen skok z drvečega vlaka.** Ljutomerski orožniki so imeli nalogo, da odpravijo po železnici proti Mariboru mednarodnega potepuha, 30-letnega Georgija Baričevskega, poljskega državljanca. Ko je vlak drvel od Ljutomera naprej, je Baričevski prosil, da gre na stranišče, odkoder je skočil skozi okno in kakor mačka priletel na tir, ne da bi se huje poškodoval. Orožnikom je za slovo

še z roko pomahal, nato pa neznan kam izginil. Baričevski govori poleg materinščine še nemško, rusko, madjarsko in nekoliko srbohrvatsko.

* **Ubil se je, ker ni imel komu zapustiti premoženja.** Da, tudi taki čudeži se gode po svetu, čeprav je na drugi strani revščina vedno večja. Te dni se je obesil v Luči blizu Samobora premožni kmet Nika Vorkič, znan kot velik skopuh. Mož je tudi rad pil, pa se mu je zdelo škoda denarja za pijačo. Zato je sklenil opustiti jo. Bil je vedno bolj potr in zadnje čase je pravil, da si bo končal življenje, ker nima komu zapustiti svojega velikega premoženja.

* **Cinkarna odpovedala vsemu delavstvu.** Položaj v cinkarni v Celju, kjer delavstvo že več tednov stavka, postaja od dne do dne bolj napet. 18. t. m. je vodstvo cinkarne pozvalo delavstvo, naj se v 24. urah vrne na delo, če ne, se smatrajo vsi za odpuščene. Ker se v teku tega časa nihče ni odzval, je podjetje takoj nato objavilo, da so vsi odpuščeni in naj dvignejo do 21. t. m. v podjetju svoje delavske knjižice in obračun. Tudi tega delavstvo ni storilo. Nato je vodstvo cinkarne izjavilo, da bodo vsi delavci dobili svoje delavske knjižice na pristojnem občinskem uradu. Delavstvo se ni odzvalo ne enemu ne drugemu pozivu ter odločno vztrajajo v cinkarni in tovarniškega poslopja ne zapuste. Podjetje se ne ukloni in ne pristane na nobena pogajanja.

* **Strašen konec nesrečne ljubezni.** Pretekli ponedeljek je razburila Sp. Hudinj in Bukovžlak vest, da je pograničarski kaplar Mirko Maksimović ustrelil svojo prijateljico, 24 let staro šiviljo Pepco Zupančev, potem pa še sebe. Nesrečna človeka sta se poznala menda pol leta. Zadnje čase se mu je Pepca začela izmikati, kar je Mirka spravilo v obup. Pograbil je orožje in zaključil potek dveh življenj, ki nista hoteli dočakati svojega naravnega konca. Zadeva je tem tragičnejša, ker je Maksimović oženjen in oče dveh otrok.

* **Vlomilci na Bizeljskem.** Zadnje noči so Bizeljsko obiskali mračni gostje. Nameravali so vlomiti v trgovino Andreja Kosa in nato v kakih 200 m oddaljeno trgovino g. Šulerja. Pri započetem delu pa so bili pregnani. Pri Kosu so zvilili roletno izložbo, pri Šulerju pa so poskusili pri vratih trgovine in so takisto odpahnili le roletno. Nato so nadaljevali pot proti jugu. V Spodnji Sušici so obiskali posestnika Bernarda Balona. Tu so imeli več sreče. Na oknu visokega pritličja so zvilili rešetke in se vtihotapili v sobo. Gospodar je spal v sosednji sobi, vendar vlomilcev ni čul. Vrata njegove sobe so zabarikadirali z mizo in stoli. Odnesli so iz sobe vse, kar se je dalo, več moških in ženskih oblek, posteljnino, zlato uro z verižico in srebrno uro. G. Balon trpi nad 10.000 Din škode. Privoščili so si tudi okoli 20 litrov žganja.

* **Heinrich Mann: »Profesor Nesnaga ali konec samosilnika«.** Knjigo je izdala založba »Evalit«. Ta roman je eden izmed najboljših znanega nemškega pisatelja Manna. Pred leti s v kinematografih igral film »Sinji angel«, ki je bil posnet po tem romanu. Po tem filmu je tudi zaslovela nemška filmska zvezda Marlene Dietrichova. Roman nam slika življenje profesorja, katerega miselnost ne seže nad grške in rimske klasike. Njegovo življenje je neprestan boj z dijaki, neprestano lovenje »mladih zločincev«, ki ne bodo dosegli smotra. Na lovu za njimi ga zanese usoda k lahkoživim plesalki, ki ga zaplete v svoje mreže. Zaradi nje propade, toda preden se pogrezne na dno življenja, še zbere vse svoje moči in se nad »mladimi zločinci« maščuje. Roman je prevedel dr. Bradač. — Knjiga je okusno opremljena in stane v platno vezana 60 Din, mehko vezana pa 40 Din.

Z revijo »Prijateljem« vred stane letoletni program založbe »Evalu« (10 mehko vezanih knjig) 132 Din. Za vezavo knjig v platno se doplača 60 Din. Naroča se pri upravi »Prijatelja« v Ljubljani, Dalmatinova 10.

* **Sadjarska razstava.** Podružnica Sadjarskega in vrtnarskega društva v Dolu pri Ljubljani priredi 29. t. m. v dvorani Kmetškega doma v Beričevem razstavo sadja in povrtnine. Otvoritev razstave bo ob pol 8. In bo odprta ves dan do 19. ure.

* **Z nožem v prsi.** V Majskem vrhu je po trgatvi nekdo sunil 25-letnega Letiča Ivana z nožem v levo stran prs ter mu zadal globoko rano. Razen tega je dobil Letič še dva vboda v glavo. Premlatili so gato še s koli po vsem telesu, da je obležal in so ga morali prepeljati v ptujsko bolnišnico. Pretepači so ovadeni sodišču.

* **Kobila ubila otroka.** V Prepolah se je pripetil žalosten dogodek, ki je zahteval življenje dve in polletnega Ivana Rozmana. Starši so dali malčka k stari materi, ker so imeli opravka na njivah. Ivanček se je pri stari materi igral na dvorišču v družbi drugih otrok. Proti večeru so gonili kobilu s paše. Ivanček se je postavil med vrata, ki vodijo na dvorišče, ko je v naglem galopu privihrala kobila ter ga podrla na tla. S kopitom ga je zadela na glavo za levim ušesom s tako silo, da mu je počila lobanja ter je na mestu izdihnil.

* **Rejec malih živali,** najnovejša številka edinega res strokovnega lista za pospeševanje rejce malih živali je ravnokar izšla. O raznih vrstah zastrupljenja pri perutnini piše dr. Kocjan Leon, šol. upr. Gosak Josip pa daje navodila, kako je ravnati s perutnino v tem času. Sledi opis golobov pavčkov izpod peresa g. Petelina Ivana. V daljšem članku popisuje g. Kuntara Vilko angorsko volno, prejo in kožuhovino. Članek krasijo lepe slike s potovalne razstave društva rejcev angorskih kincev v Kočevju. Zvezni sodnik Kelnarič Jože piše o delu pri kanarčkih v septembru, o vzrokih nazadovanja naše ovčjereje pa strokovno utemelji priznani strokovnjak na tem polju srez. ekonom g. Hladnik Jakob. Ne manjka tudi članka o kozjereji, v katerem popisuje g. Krištof Franc kozjerejo nekdanj in danes. G. Savinski Oskar veščje razlaga o naših ribicah, rdečeperkah in klenih. Važna so navodila g. Goriupa Franca, kako naj vzgajamo naše pse. Sledi dalje podlistek, poročila Zveze in društev, drobne novice in opis razstav, ki so jih priredila društva, razdelitev nagrad itd., itd. **Rejec malih živali,** ki ga vodi in urejuje šol. upr. Inkret Alfonz, izhaja danes že v 2000 izvodih in je glasilo 26 društev za rejo malih živali in obenem glasilo Zveze društev rejcev malih živali v Ljubljani, kar je dokaz, da je vsebinsko vsestransko na višku in je list tudi opremljen s originalnimi slikami in fotografijami. Za rejce malih živali je ta list **danes edino res strokovno čtivo,** ki poučuje in vodi rejce in društva za rejo malih živali. Naroča se pri uredništvu v Šenkovem turnu ali pri upravi v Kočevju.

Iz popotnikove torbe Moravske novice

Moravče, septembra.

Smrt je napravila v Moravčah dva nepričakovana obiska. Ugrabila nam je go. Belco Orehek-Husovo, lastnico znane Kavkove gostilne. Pokojnica je bila v mladosti marljiva članica našega kulturnega društva ter je sodelovala mnoga leta pri pevskem odseku. Na gledališkem odru je bila neprekosljiva igralka. Umrla je po hudi boleznii, v 45. letu življenja. Blag ji spomin! — Moravški zvonovi so odpeli mrtvaško pesem po-

sestniku g. Francu Bizilju, po domače Baljevemu očetu. Mož je bil stara moravska korenina, skrben gospodar in dober družinski oče. Rad je pomagal siromakom in bil je pobožen mož. »Domovino« je imel naročeno dolga leta. Lep mrtvaški spreved z godbo in z gasilstvom je pričal, kako priljubljen je bil pokojnik v domačem kraju. Bralci »Domovine« mu ohranimo prijazen spomin; njegovi ženi in sinovom pa naše iskreno sožalje. — Selekcijška živinorejska zadruga v Moravčah je priredila premiranje rodovniške živine pingavske pasme. Ocenjevalni komisiji je načeloval zastopnik banske uprave g. inž. Venko, ki je v uvodu razložil namen in pomen zadruge, navdušujoč njene člane za umno živinorejo. Zadružniki so prignali 40 glav živine, ki je bila po večini prav dobro ocenjena. Skupna vsota razdeljenih nagrad je znašala 2500 Din. Prva nagrada v znesku 500 Din je bila prisojena posestniku g. Lovraču za bika z odlično oceno. — Po samotnih gozdih ob cesti proti Vačam je bilo nedavni teden precej živahno. Tu so taborili cigani s konji in vozovi, ki jih je bila dolga vrsta. Moški so popravljali kotle za žganjekuho, s čimer so dobro zaslužili. Ženske pa so z otroki lazile po hišah in napovedovale srečo. Žal, da se še zmeraj najdejo ljudje, ki se dajo preslepiti. Tako je dala neka žena ciganki kar dve kokoši, ker ji je razkrila bodočnost, druga pa poln lonc zabele. Ciganke so v neki hiši zagledale bolno mater. Brž so ugotovile, da ji je naredila sovražna soseda. Zgovorne besede so bolnico naposled premotile. Dala jim je sveže jajce in nekaj denarja. Ciganka je natrkala konico jajca, iz katerega je vzela dva zoba — dokaz, kako globoko je pri hiši vkoreninjena nesreča. Nato je zavila jajce in denar v umazano cunjjo in položila med skrivnostnim mrmranjem in pačenjem obraza v bolniško posteljo. »Jutri otorej bo oddelano,« je rekla ciganka. »Poprej pa se ne sme zavitka nihče dotakniti.« Drugi dan pa bolnici ni odleglo. Nekaj jo je gnalo, naj pogleda, kaj je s čarodejnim lekom. Cunje z denarjem pa ni bilo več pod blazino. Ženica, ki je bila ob ves svoj denar, je pričela jokati. Tedaj pa so se na vasi spet pojavile ciganke. Sosedje so jih obkolili in zahtevali denar, sicer pojdejo po orožnike. To je pomagalo. Ciganke so vrnile vse do slednjega beliča. — Spet drugod so naletele na preprostega starca, ki jim je tožil o sedanjih hudih časih. »Seveda, denarja nimate, ker ga ne znate dobiti,« je rekla ciganka. »Kako ga naj dobim?« je prevzelo možaka... »Vsejati ga je treba; me imamo tako seme. Poglejte!« Ciganka mu je pokazala rejeno listino s papirnatim denarjem. Takšno denarno seme je bil mož takoj pripravljen kupiti. Ciganka mu je dala zavitek z drobnimi kristalnimi zrnii in navodila, kako jih mora vsejati. Stalo ga je ves drobiž, kar ga je imel pri sebi. Seme, ki bi rodilo tisočake, pa doslej še ni vzkliklo. — Po moravški dolini se oglašajo tatovi. V blagajne seveda ne vlamljajo, ker jih nimamo ali pa so prazne. Zadovoljijo se s poljskimi pridelki, pa tudi z orodjem. Tako je tat odnesel neki posestnici skoro nov komat z usnjeno vprego, dve kosi, motike in več delov od voza. Izmičkanje takih predmetov ni kdo ve kaka umetnost, ker ljudje poleti orodja ne zaklepajo. V bodoče pa bo treba več pozornosti.

V restavraciji.

Natakar: »Zakaj pa tako malokdaj pridete, gospod?«

Gost: »Veste, pri nas človek ne more jesti! Komaj dobim grizljaj v usta, pa ne morem več jesti.«

Natakar: »Zakaj pa ne?«

Gost: »Ker ni potem nič več na krožniku.«

NAŠI NA TUJEM

Iz Buer-Hassela (Nemčija) nam pišejo: Naše Jugoslovensko delavsko podporno društvo »Eđinost« je imelo 4. avgusta zabavo v društvenih prostorih pri Walhelmu Heihofu. Prvi predsednik je pred začetkom prireditve prisrčno pozdravil vse rojake. Da je naša mladina lahko plesala, nam je igral harmonikar Jožef Marks, ki je igral tudi slovenske pesmi. — Dne 8. t. m. je imelo društvo svoj 14. občni zbor. Otvoril ga je predsednik g. Rogina z lepim pozdravom. Med govorom se je spomnil tudi pokojnih društvenih članov. Nato je govoril o društvenem delu in naglašal rodoljubno delo delavnega društva, katerega lepa knjižnica pod vodstvom gosp. Franca Seničarja prav lepo posluje. Pri volitvah je bil spet izvoljen stari odbor, ki ga sestavljajo: prvi predsednik Rogina Janez, drugi predsednik Medvejšek Franc, prvi tajnik Stergar Martin, drugi tajnik Altieri Karel, prvi blagajnik Savšek Jernej, drugi blagajnik Seničar Franc, odborniki Škrabe, Lorger in Kajba, računsko pregledovalca Dermulovec in Bašelj.

Iz Dortmunda — Evinga (Nemčija) nam pišejo: Naše Jugoslovensko delavsko podporno društvo lepo deluje. Pred tedni, na Vidov dan, je proslavljalo svojo 10-letnico. — Prireditve se je udeležilo tudi več sosednih društev, med njimi pevski zbori, ki so nas najlepše zabavali. Obiskal nas je tudi generalni konzul iz Düsseldorfa g. Dušan Pantić, ki se mu društvo prav lepo zahvaljuje za njegov dar — lep trak za zastavo. G. Pantić nam je govoril o ljubezni do domovine in se spominjal našega velikega kralja Ujedinitelja, ki smo mu trikrat zaklicali »Slava«, nato pa smo na njegov poziv vzkliknili trikrat »Živel mladi kralj Peter II!« — V preteklem mesecu je naše društvo obiskala bela žena in nam ugrabila dolgoletnega člana g. Alojzija Sladiča. Pokojnik je bil po rodu iz Svinske pri Št. Rupertu na Dolenjskem, kjer se je rodil leta 1869. V Nemčiji je živel 35 let. Bil je priljubljen pri rojakih in tudi pri Nemcih, kar je pokazal njegov pogreb. Bodi mu lahka tuja zemlja, njegovim svojcem naše iskreno sožalje!

BANKA BARUCH

11, Rue Auber, Paris (9^e)

odpremlj-denar v Jugoslavijo najhitreje in po najboljšem denarnem kurzu. Vršii vse bančne posle najkulantneje. Poštni uradi v Belgiji, Franciji, Holandiji in Luksemburgu sprejemajo plačila na naše čekovne račune: Belgija: št. 3064-64, Bruxelles; Francija: št. 1117-94, Paris; Holandija: št. 1458-66, Ned. Dienst; Luksemburg: št. 5967, Luxembourg. — Na zahtevo pošljemo brezplačno naše čekovne nakaznice. 56

ŽENSKI VESTNIK

Za kuhinjo

Koštrunovo meso z zelenjavo. Zreži 80 dek koštrunovega mesa na kose. Meso deni v kozo ali lonc in nalij toliko vode, da je meso z njo pokrito. Osoli, dodaj še malo timjana, tri klinčke, 5 zrn dišave in toliko kisa, da ima voda prijeten kiselkast okus. Sedaj dodaj še zvrhan krožnik na rezance narezane zelenjave (korenček, peteršilj, zeleno in čebulo). Kozo pokrij in pusti naj vse skupaj počasi vre dve in pol uri. Nato dodaj še pet na kocke zrezanih krompirjev, in ko se tudi krompir skuha, je jed gotova. Daš kot samostojno jed na mizo.

Polenta s češpljami. Zavri 7 decilitrov mleka. V vrelo mleko zamešaj 3 in pol decilitra

polentnega zdroba. Nato osoli in postavi na stran, da se popolnoma shлади. K hladni polenti primešaj en rumenjaki in sneg enega beljaka. Kozo dobro namaži in za prst nadebelo namaži testo v kozo. Povrh testa na gosto naloži razpolovene češplje (koščice odstrani), nato speci Pečeno razreži na kose in daj toplo na mizo. Po okusu lahko tudi potreseš s sladkorjem.

Rižev puding z breskvami. Skukaj na mleku 7 dek riža. Riž naj ne bo razkuhan. Kuhani riž postavi na stran, da se shлади. Med tem pa mešaj, da naraste: 5 dek sirovega masla, tri rumenjake in 7 dek sladkorja. Primešaj hladni riž in sneg treh beljakov. Modl dobro pomaži, stresi noter pripravljene riž, modl zapri in ga v kropu kuhaj tričetrt do ene ure. Kuhani puding zvrni na topel krožnik, navrh pa položi breskovo peno. **Breskova pena:** Dobro mešaj dve žlici pretlačenih breskev in dve žlici sladkorja, nato primešaj še sneg dveh beljakov.

Drobnjakova omaka. V lonec deni dve jajci, 4 žlice olja, 4 žlice kisa, malo soli, popra, žlico gorčice in tri kocke sladkorja. To skupaj žvrkljaj. Postavi lonec v krop in žvrkljaje skuha v gosto kremo. Ko je krema gosta, jo na hladnem dalje žvrkljaj, da se popolnoma shлади. K hladni kremi primešaj še 4 žlice olja in jo do uporabe postavi na hladno. Preden daš na mizo, primešaj dve žlici drobno zrezanega drobnjaka.

Praktični nasveti

Kako popravim plesnivo posodo. Če imate plesnive kadi in podobno odprto posodo, jo lahko očistite. Plesen obrišite s suho cunjjo in potem s kako ostro krtačo. Če se je plesen zagrizla v les, ga treba na dotičnem mestu izoblati ali s kako primerno strguljo ostrgati, dokler ne pridemo do zdravega lesa. Potem operemo posodo z vrelo sodovo raztopino. Enako napravimo s sodi, ki so močno plesnivi, seveda moramo sneti dno. — Če so pa sodi manj plesnivi, tedaj zadostuje že, če jih dobro operemo s sodovo raztopino, potem s čisto vodo tolikokrat, dokler ne teče popolnoma čista iz njih. — Če je plesen bolj prodrla v les, tedaj je dobra žveplena kislina, ki zadustuje v štiriodstotni raztopini. Ta se zažre v les in uniči vse plesnive glivice, da postane posoda čista. — Pred uporabo moramo dovolj zgodaj pregledati vso posodo, če je zdrava in jo pripraviti tako, da ni nobene nevarnosti, da bi se nam vino skvarilo. To je prvi in glavni pogoj za pravilno trgatve in za zdravo vino.

Železni vložki, v postelji včasih škripljejo. Temu odpomoremo tako, da vse žice, ki se križajo, namažemo z oljem in to z majhno ščetko. Sploh je dobro take vložke večkrat namazati z oljem; s tem preprečimo tudi, da žice ne zarjave. Na vložek potem položimo žakljevino, da se modroc ne zamaže. Sploh je dobro imeti na žičnem vložku vedno pregrnjeno žakljevino, ker s tem varujemo modroce, da se tako hitro ne strgajo.

VRTNICE na kratko obrežemo, ko jih položimo in pokrijemo s smrečjem, da jih zavarujemo pred mrazom. Spomladi pa otrebimo suhe in pregoste vejice, da dobimo lepo oblikovano krono. Če pa imamo v vrtu vrtnico Maršalni (Marschall Niel), jo v jeseni ne smemo obrezati, ker prav ta vrtnica najraje cvete na enoletnem lesu. Zato pustimo veje dolge, kakor pri vrtnicah-ovijalkah, ker iz teh dolgih vej poženejo spomladi stranski poganjki, ki potem cvetijo. Ker pa je ta vrtnica zelo občutljiva za naše kraje, jo sadimo na bolj zavetni prostor in čez zimo dobro pokrijemo, da jo obvarujemo pozebe. — Nizke vrtnice zavarujemo pred zimo tako, da jih zasujemo z zemljo in nekoliko pokrijemo s smrečjem.

PROGRAM RADIA LJUBLJANA

od 29. septembra do 6. oktobra.

Nedelja, 29. septembra: 7.30: O svinjereji (Zupnac Martin); 8.00: čas, poročila, spored; 8.15: revija naših harmonikarjev (gg. Stanko, Magister, Kokalj, Kovač, Rakuša); 10.00: versko predavanje (p. Valerian Učak); 10.15: prenos cerkvene glasbe iz cerkve sv. Cirila in Metoda v Ljubljani; 11.00: V veseli družbi (pevski dueti za sopran in alt, pojeta gdč. Nuša Kristanova in Vida Rudolfova; radijski orkester); 12.00: čas, obvestila, spored; 12.15: Kar želite, to dobite (radijski orkester po željah); 16.00: citraški orkester na ploščah; 16.15: Gospodinska ura: O sadju (gdč. Travnova); 16.30: Operetni zvoki (izvajata gdč. Cankarjeva in g. Banovec s spremljevanjem radijskega orkestra); 19.30: nacionalna ura; 20.00: čas, vreme, poročila, spored, obvestila; 20.15: Poslušajmo zdaj Maribor! (umetniško vodstvo: prof. Vasilij Mirk, vmes nastop odseka malih harmonikarjev podmladka Rdečega križa); 22.00: čas, vreme, poročila, spored; 22.15: za ples in kratek čas (radijski jazz).

Ponedeljek, 30. septembra: 12.00: Baletna godba na ploščah; 12.45: vreme, poročila; 13.00: čas, obvestila; 13.15: Rumunski zvoki na ploščah; 14.00: vreme, borza; 18.00: Zdravniška ura (dr. Bogomir Magajna); 18.20: Operne uverture na ploščah (Verdi: Moč usode; Flotow: Marta); 18.40: načrt naše opere za sezono 1935/36 (ravnatelj Mirko Polič); 19.00: čas, vreme, poročila, spored, obvestila; 19.30: nacionalna ura; 20.00: za zabavo in za ples (radijski orkester); 21.15: Koloraturne pesmi in arije poje gdč. Majda Lovšetova); 22.00: čas, vreme, poročila, spored; 22.15: Za slovo še narodno blago (radijski orkester).

Torek, 1. oktobra: 11.00: Šolska ura: ob 100-letnici Simona Jenka (dr. Rudolf Kolarič); 12.00: V novo življenje (koračnice na ploščah); 12.45: vreme, poročila; 13.00: čas, obvestila; 13.15: Hladna jesen že prihaja (plošče); 14.00: vreme, borza; 18.00: Koncert operne glasbe (radijski orkester); 18.40: Vzgojna vrednost prirode (dr. Stanko Gogala); 19.00: čas, vreme, poročila, spored, obvestila; 19.30: nacionalna ura; 20.00: Sprehod po Turropolju — s pesmijo in besedo (radijski orkester in plošče); 22.00: čas, vreme, poročila, spored; 22.15: Za ples (plošče); 22.30: Angleške plošče.

Sreda, 2. oktobra: 12.00: Pesmi donskih kozakov na ploščah; 12.45: vreme, poročila; 13.00: čas, obvestila; 13.15: Operetni venčki na ploščah; 14.00: vreme, borza; 18.00: Otroška ura; 18.40: Kulturna kronika: Svetovni nazor in javno delo (prof. France Vodnik); 19.00: čas, vreme, poročila, spored, obvestila; 19.30: nacionalna ura; 20.00: prenos z Dunaja; 22.00: čas, vreme, poročila, spored; 22.15: Sedaj pa nekaj — za oddih! (radijski orkester).

Četrtek, 3. oktobra: 12.00: Ob Savci, ob Dravci, ob beli Donavi (narodna na ploščah); 12.45: vreme, poročila; 13.00: čas, obvestila; 13.15: radijski orkester; 14.00: vreme, borza; 18.00: veseli narodni napevi (radijski orkester); 18.40: Slovenščina za Slovence (dr. Rudolf Kolarič); 19.00: čas, vreme, poročila, spored, obvestila; 19.30: nacionalna ura; 20.00: prenos iz Beograda; 22.00: čas, vreme, poročila, spored; 22.15: ura lahke glasbe (radijski orkester).

Petek, 4. oktobra: 11.00: šolska ura: Živali v naših narodnih pregovorih; 12.00: operne arije na ploščah (Jagodič Voiko); 12.45: vreme, poročila; 13.00: čas, obvestila; 13.15: Slike iz narave (plošče); 14.00: vreme, bor-

za; 18.00: Ženska ura: Ženske vzgojne naloge (ga. Kos); 18.20: Podoknice na ploščah; 18.40: Pereča pravna vprašanja: Kmečka zaščita (dr. Voršič); 19.00: čas, vreme, poročila, spored, obvestila; 19.30: nacionalna ura; 20.00: prenos iz Zagreba; 22.00: čas, vreme, poročila, spored; 22.15: Jakl — svojim rojakom (izvaja Mandolinistični sekstet).

Sobota, 5. oktobra: 12.00: Perpetuum mobile...! (plošče); 12.45: vreme, poročila; 13.00: čas, obvestila; 13.15: Perpetuum mobile...! (plošče); 14.00: vreme; 18.00: Zdaj pojdemo — na delopust! (radijski orkester); 18.40: Zunanji politični pregled (dr. Kuhar Alojzij); 19.00: čas, vreme, poročila, spored, obvestila; 19.30: nacionalna ura; 20.00: Iz naših dolin in z naših planin; 21.15: prenos nac. koncerta iz Beograda; 22.00: čas, vreme, poročila, spored; 22.15: Vsi na ples — pa prav zares! (poje Drago Žagar s spremljevanjem radijskega jazz).

Sporočilo tvrdke Franc Chrobath

dr. z o. z. v Kranju.

Znatno znižanje cen vsemu manufakturnemu blagu, nadalje konfekciji in perilu, ki smo ga izvedli ob priliki jubileja 50-letnega obstoja tvrdke, je vzbudilo v vseh krogih, zlasti pa med kmetskim prebivalstvom veliko zanimanja. Od mnogih, ki so izkoristili priliko in si nabavili pri nas v zadnjem času oblačilnih potrebščin nam je bilo izrečeno pohvalno priznanje. **Mnogo pa je še onih, ki zaradi poljskih del niso bili v stanu izkoristiti te ugodne prilike in so nas naprosili, da bi prodajo po znižanih cenah podaljšali vsaj do novega leta.** Vsem tem sporočamo, da podaljšamo rok za cenen nakup oblačilnih potrebščin do novega leta in pri tej priliki zagotavljamo vsem, da bomo tudi po tem roku vodili našo prodajo oblačilnega blaga in predmetov tako, da bomo ob najmanjšem dobičku, ki je nujno potreben za obstoj vsake trgovine, in v največji izberbi nudili blago v kar najcenejši nakup, tako da bomo v bodoče zadovoljili prav slehernega odjemalca.

Izkoriščujoč to priliko se za številna oseba in pismena čestitanja, ki smo jih bili deležni od številnih naših podeželskih prijateljev in odjemalcev k 50-letnici obstoja tvrdke, najlepše zahvaljujemo in jim kličemo: **Ohranimo si medsebojno prijateljstvo še nadalje!**

ZANIMIVOSTI

× **Blazna detomorilka.** 27-letna služkinja Marija Prinčičeva, doma z Grgarja pri Gorici je leta 1927 pobegnila v Jugoslavijo. Bila je poštna služkinja. V Mariboru se je zaljubila v nekega urarskega pomočnika. Fant se je je naveličal. Izostale pa niso posledice greha. Dekle je zapuščeno prišlo v bližino Kamnika, kjer je porodila sinčka. Tega je potem 20. junija v Gamberku pri Zagorju ponoči na kozolecu zadušila. V preiskavi se je opravičevala, da je fantka umorila iz obupa in ker se ji je smilil. Tri tedne je z njim tavalala od vasi do vasi, brez postelje in dobre hrane. Sodna zdravnik sta spoznala, da je duševno manj vredna in da je dejanje storila

v duševni zmedenosti. Izročena je bila policijski oblasti, da jo odda njeni domovinski občini.

× **Ali sme mož prodati svojo ženo?** Sodisce v Arviku na Švedskem se sedaj peča z zapletenim pravnim vprašanjem, da li sme mož proti denarni odškodnini odstopiti svojo ženo drugemu. Pred nekoliko meseci je prodal neki tapetnik v Arviku nekemu svojemu prijatelju svojo ženo za 200 švedskih kronk. Polovico tega zneska je kupec odplačal takoj pri prevzetju žene, ostali znesek pa bi bil moral plačati po 6 mesecih. O tej »kupčiji« sta oba napravila pismeni dogovor. Toda zgodilo se je, da je prodana žena pred potekom 6 mesecev kupcu pobegnila, radi česar ni ta hotel izplačati tapetniku še dolžnih 100 kron. Tapetnik je radi tega tožil kupca radi dolžnih 400 kron. Vsa Švedska se za končni izid tega procesa silno zanima.

× **Pritlikavec radi ljubosumnosti trikratni morilec.** V Baltimoru v Zedinjenih državah ameriških se je v nekem tamošnjem cirkusu udeleževal liliputanec, ki je v teku dveh let umoril oziroma zastrupil tri moške radi ljubosumnosti, ker so ljubili njegovo malo ženko. Ko so se številni dokazi zgostili okoli njegove osebe, je končno na policiji priznal, da je omenjene tri moške zastrupil radi tega, ker so mu hoteli ukrasti in izneveriti njegovo liliputansko ženo.

× **Najtežji sodni akti na svetu.** Te dni se bo pričel v Parizu proces proti pomagalcem in ožjim sodelavcem Staviskega. Skupno je sestavljeno okrog 40.000 sodnih aktov, ki tehtajo 120 metrskih stotov. Proces bo trajal mesec dni in se zanima zanj ves svet.

× **Učinkovita mobilizacija.** Guverner abesinske province Harar je pozval prebivalstvo svojega okrožja, naj se vsi moški, ki se čutijo sposobne za orožje, javijo vojaški oblasti. Osebe, ki bi se skušale odtegniti vojaški dolžnosti, bodo prijeli, jih oblekli v žensko obleko, jih vlačili po ulicah Hararja ter jih naposled izročili krvniku.

× **Sam se je obglavil.** V madžarski občini Bieske si je na neobičajen način vzel življenje 68 letni posestnik Jurij Krašovic. Obtežil je koso s kosi svinca in zgradil nekakšno giljotino. Naprava je bila tako izdelana, da je delovala na pritisk gumba. Ko je stavec videl, da naprava deluje, je položil svojo glavo na tnilo, pritisnil na gumb — in glava je odletela.

× **Hitlerjev dvojniki.** Pariški »Excelsior« priobčuje zanimivo vest iz Berchtesgadenu na Bavarskem, kamor zahaja nemški državni kancelar na oddih. Hitler si je našel dvojnika. Že ponovno so mogli prebivalci Berchtesgadenu ugotoviti, da se Hitler ob gotovih priložnostih pojavlja na dveh krajih ob enem in istem času. Tako so ga n. pr. nedavno videli na terasi hiše v Wachenfeldu, dočim se je natančno ob isti uri udeležil otvoritve avtomobilske ceste Monakovo-Reichenhall. Ob istem času ni noben avto zapustil Hitlerjeve vile in tudi kancelarjevo letalo je čakalo v Reichenhallu. Dvojniki nemškega kancelarja je doma iz neke bavarske vasice ter prejema najvišjo plačo v Nemčiji, namreč pol milijona mark letno. Poleg tega je zavarovan za pol milijona švicarskih frankov pri neki švicarski zavarovalnici za življenje. Dvojnika so nastavili potem, ko sta bila na Hitlerja poskušena dva atentata, zadnji letos spomladi v Berlinu ob razpustu Stahlhelma. Neki član te organizacije je hotel streljati z revolverjem na Hitlerja, toda kancelarjeva telesna straža ga je v zadnjem trenutku pobila na tla.

× **Jezero smrti.** V Siciliji je 25 km daleč od kraja Kaltagirone v neki dolini majhno, črnozelenkasto jezero z imenom Minaja. Krog jezera je vse prazno in mrtvo. Na obrežju ni ne grmicja ne trave ne drevja. Ljudje mu pravijo jezero smrti. Nihče — ne

človek ne žival — se ne upa v bližino jezera in kdor se mu je kdaj približal, je moral umreti. — Dognali so, da ni jezerska voda strupena, marveč sta na dnu jezera dva studenca z ogljikovim plinom. Nad jezersko gladino je strupeni plin, ki umori vsakega, kdor ga vdihava. Velike napisne table svarijo tujce, naj se ne približajo jezeru. — V davnih dobach so bili jetniki obsojeni, da so morali izpiti kozarec vode tega jezera in čim so izpili vodo, so mrtvi omahnili na tla. Tak hud strup vsebuje to jezero.

× **Steklene britve.** Iz Prage poročajo, da so iznašli poseben način, kako bi iz stekla izdelovali britve. Dosedanji poizkusi so se dobro obnesli. Le to napako imajo take britvice, da jih ne moreš nabrusiti. Ta nedostatek pa bo poplačan s tem, da bodo steklene britve zelo poceni.

× **Žleza, ki določa izraz obraza.** Kanadska učenjak dr. Mortimer je s presenetljivim odkritjem obogatil zdravniško vedo. Spodaj v možganih ima človek žlezo v velikosti lešnikovega jedra, ki že dolgo zanima zdravnike. Od te žleze je odvisna rast človeka. V orjaku in pritlikavcu ta žleza ne deluje v redu. Medtem ko vpliva pri človeku orjaške postave na premočan razvoj kosti, vpliva pri pritlikavcu na neznaten razvoj kosti. Ta žleza določa torej človekovo rast. Zdaj je pa profesor dr. Mortimer v svojem predavanju v Zdravniškem društvu mesta Montreala govoril o novem odkritju, s katerim se znatno dvigne pomen te žleze v človeških možganih. Dr. Mortimer je več let preučeval človeške možgane v bolnišnici in po svojih dognanjih pripisuje tej žlezi tudi vpliv na izraz človeškega obraza. Ameriški učenjak celo trdi, da je izraz človeškega obraza v celoti odvisen od te žleze na desni spodnji strani možganov. Od njene velikosti, oblike in obsega je po trditvi dr. Mortimera odvisno, ali je človekov obraz okrogel, podolgovat, ozek ali širok. Učenjak je opazoval mnogo ljudi in pri vseh se je izkazalo, da je njegova ugotovitev pravilna. Vse to mu pa še ni zadostovalo, temveč mu je šlo tudi za to, da prepriča o svojih dognanjih ves znanstveni svet. Zato je svoje preučevanje nadaljeval ter razširil svoje poizkuse na podgane. Tu se je izkazalo še nekaj več: podgane so takoj nehale rasti, kakor hitro jim je bila ta žleza odstranjena. Poleg tega je dr. Mortimer ugotovil, da je pri vsakem človeku ta žleza drugačna, in iz tega sledi, da so tudi ljudje različni, da se vsak človek razlikuje od drugega človeka. Različna velikost in različni izrazi človeških obrazov so torej delo te žleze. Dalje pravi dr. Mortimer, da je človek najmanj skladno bitje na svetu, in sicer v svoji lastni osebi, v svojih okončinah, med katerimi nista dve enaki. Roki se razlikujeta; nogi pa tudi. Pa tudi ena polovica obraza je drugačna kakor druga, ena ledvica se razlikuje od druge, eno oko je drugačno kakor drugo. Zaradi te žleze se tudi razlikujejo človeška plemena. Zaradi različnega vpliva te žleze imajo zamorci močnejšo lobanjo od belokožcev. Tudi oblika lobanje mongolskega plemena je delo te žleze.

× **Zanimivosti v kratkih besedah.** V zadnjem času so se živila v Nemčiji in Avstriji podražila. V Nemčiji je zlasti drag krompir. — Z letali so letos v Rusiji posejali 120.000 ha zemlje, na 660.000 ha so očistili zemljo škodljivcev, na 2.400.000 ha pa so pobijali malarijo. — Ker niso zaradi suše imeli vode v vodnjakih, so nedavno v nemški vasi Hünhausnu z mlekom pogasili nevaren požar. — Štiri milijone funtov šterlingov zahtevajo angleški skladatelji od angleških radijskih družb kot nagrado za izvajanje njihovih skladb. — Nemška vlada je odredila, da se morajo od 9. t. m. vsi časopisi in knjige, ki se tiskajo v državi, prodajati v tujini za 25 % ceneje kakor doma. — Največ boga-

tih žensk imajo Zedinjene države. Od zapišanega zasebnega kapitala Amerike, ki znaša 230 milijard dolarjev, je skoro 200 milijard v ženskih rokah. 2868 Američank ima imetja vredna okrog enega milijona dolarjev, in 462 je Američank, ki so večkratne milijonarke. — Budimpešta ima med evropskimi mesti največ beračev. S 1. oktobrom pa je v Budimpešti prepovedano vsako beračenje. — V Češkoslovaški je 3200 milijonarjev; od teh ima 673 povprečno po dva in pol milijona češkoslovaških kron letnih dohodkov. — Delnice vojne industrije na dunajski in praški borzi so v drugi polovici avgusta zelo poskočile, v nekaterih primerih skoro za 20 % nasproti stanju 15. avgusta. — Bencin v trdi obliki je iznašel ameriški profesor Proucen. Tak bencin se ne užge tako hitro kakor tekoči. — Na Nemškem se vrše nabori psov za vojaško službo. V poštev prihajajo najbolj hrti, doberman in nemški ovčarji.

× **Nepotopljiv čoln.** Šved Werfite je zgradil čoln za reševanje, ki se ne more potopiti. Čoln je lahko opremljen z motorjem, jadri ali vesli. Njegovo nepotopljivost povzroča 70 zračnih celic v notranjosti čolna. Čoln bo koristno služil tudi vodnemu sportu.

Listnica uredništva

Mala Nedelja. Paragrafi prepovedujejo tiskanje takšnih vesti.

Mala Nedelja. Bomo ob priliki porabili, a v drugačni obliki.

Krašnja. Zgodba je premalenkostna in tudi čisto jasna.

Sochaux. Na sliki je samo osem oseb.

Gornji Kamenščak — Stročja vas. Mislimo, da je bolje, če se ta vest ne objavi.

Iz Herwesta-Dorstena (Nemčija) nam pišejo: Naše Jugoslovensko delavsko podporno društvo bo imelo 13. oktobra veselico s trgatvijo grozdja. Začetek ob 17. uri. Za prijetno zabavo bo preskrbljeno. Obiščite nas tudi od sosednjih društev!

Za smeh in kratek čas

Tolažba.

Sinko: »Oče, naloga, ki si mi jo včeraj spisal, je bila polna napak.«

Oče: »To me pa res boli, sinko.«

Sinko: »No, nikar si ne beli glave s tem, saj tudi drugi očetje niso bolje računali.«

Vestna mati.

Mamica je pravkar temeljito pretepla svojega sinka:

»In zdaj, sinko moj, povej, zakaj sem te kaznovala!«

Fant tuli: »Vidiš, mama, takšna si! Najprej me nabiješ, potem pa niti ne veš, zakaj si to storila!«

Pravega bi rad.

Zdravnik: »Nič se ne bojte, pred dvema letoma sem bil prav tako bolan kakor vi, pa pogledjte, kako sem se zredil.«

Bolnik: »Katerega zdravnika pa ste imeli, prosim?«

Lepa tolažba.

Potnik (v letalu): »Ne čudite se, da se malo bojim, saj letim danes prvič.«

Pilot: »Bežite no, gospod. Pogledjte mene, tudi jaz letim danes prvič, pa se vendar ne bojim.«

Inspektor v kaznilnici.

Inspektor: »Kaj dela jetnik, če ga vtaknete v temno celico?«

Ravnatelj: »Nič, gospod inspektor.«

Inspektor: »No, to so pa res čudne razmere. Odslej bo moral razvijati plošče in filme.«

Slaba tovarišica.

Mati: »Vidiš, Peter, zakaj pa nisi mene poklical, ko je začel Tone kamenje lučati vate!«

Sin: »Oh, mama, saj ti tudi ne znaš zadeli!«

Praktična mladina.

Služkinja: »Mladi gospod je dejal, da mu počete dati denarja; vzel je revolver z mize in izjavil, da gre...«

Oče: »Kaj... kaj je dejal?«

Služkinja: »Da gre vprašat starinarja, če bi ga kupil.«

Potem bo čas.

Mati: »Upam, da se vpricho ženina nisi držala preveč kisló.«

Bodoča nevesta: »Kaj še, mamica, za to bo dovolj časa po poroki.«

MALI OGLASI**SPET SMO CENEJŠI.**

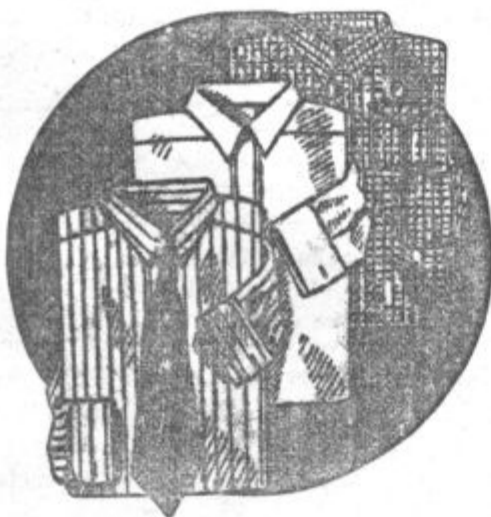
Prvovrstni suknjiči 95, trenčkoti 420 Din. Posebna izbira pumparic, modnih hlač, perila itd. Presker, Sv. Petra cesta 14, Ljubljana.

POZOR MIZARJI!

Napredni mizar uporablja samo patentirano posteljno tračnico (Bettschiene) »Kapo«. — Prihrani si delo in čas. Brez zadolbenja. Dobiva se v trgovinah z železino: Schneider & Verovšek, Stupica, Breznik, Erjavec, Zalta & Co., vsi v Ljubljani; Rok Arhar v St. Vidu; Omerza v Kranju; D. Rakusch v Celju in Andraschitz, Lotz v Mariboru. 193

POSESTVO

proda z gospodarskimi poslopji za rejo 3 glav živine in 4 prašičev. Posetve 20 mernikov. Rodovitna zemlja in lepa lega. 20 minut od železniške postaje. Cena po dogovoru, pojasnila pri Tereziji Lešnik, Gradec št. 58 pri Litiji. 194

Pravi samo s tem znakom**nosijo nepremočljiv****TIVAR HUBERTUS****SRAJCE**

za šport, veselice in delo; dalje vse moško in žensko perilo iz platna, cefira, oksforda, batista, svile in šifona kakor tudi toplo zimsko moško in žensko triko perilo Vam nudi po zelo znižanih cenah

TRGOVSKI · DOM
Sternecki
TOVARNA · PERILA · IN · OBLEK

Celje, št. 97

Zahtevajte takoj veliki ilustrirani cenik, ki ga prejmete brezplačno! Kar ne odgovarja se zamenja ali vrne denar!

Zahtevajte brezplačni cenovnik!

Chrom anker ura, slična moderno gravirana
Din 36·-
Ista ura boljša
Din 60·-
Ista ura tenka
Din 95·-

2 do 5 let garancije.
Ista ura bolj tenka, tetoča na 8 kam. 5 let garancije
Din 160·-

Budilka z enim zvoncec
Din 45·-

ANTON KIFFMANN**Maribor, 143**

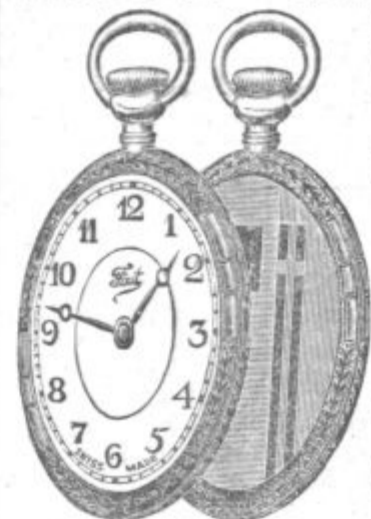
SPECIJALIST ZA BOLJŠE URE.

Ista budilka prima, 5 let garancije
Din 60·-

Ista budilka z dvema zvoneema prima, 5 let garancije
Din 76·-

ZAHVALA

Podpisana Tischler Amalija, Maribor, izrekam tem potom zahvalo »Dravie«, gospodarski zavarovalni zadrugi v Mariboru za kulantno izplačilo zavarovalnine po mojem umrlem soprogu, ter zgoraj omenjeno zavarovalno zadrugo vsakomur toplo priporočam.
Tischler.

NOVOST Samo Din 49·50

St. 62.500. Anker-ura Pravi švicar. stroj Dobra kvaliteta, lep kromiran okrov 3 letna garancija
Din 49·50

St. 62.500. Ista s osvetljenimi kazalci in številnic.

(Radum)
Din 59·50

Zahtevajte cenik ki ga vam pošlje zastonj in poštne prete.

H. SUTTNER
LJUBLJANA 6

Lastna protokollirana tovarna ur v Švici